Arad, XXXXI. évf. 7. szám. Egyes példány ára 4 lej, vasárnap 5 lej 1920. januar 12. Kedd.

Szerkesztőség:
Arad, Acsev.-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Sürgönycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egész évre ... ... 840 Lej
Fél évre ... ... 420 Lej
Negyed évre ... ... 210 Lej
Havonta ... ... 70 Lej
Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap 5 lej.
Bucurestiben 50 banival több b

Miniszterjárás

volt ma Aradon. Saveanu közegészségügyi miniszter járja most az országot, hogy mindenütt beszéljen a hatósági orvosokkal, a kik eddig az ő vezetése alatt álló közegészségügyi miniszteriumhoz tartoznak és akik most elkerülnek tőle. Az uj közigazgatási törvény az egészségügyi szolgálatot átteszi a közigazgatáshoz és Saveanu, aki a kormány egyik leglelkiismeretesebb tagja s minisztersége alatt állandó nexust tartott az orvosokkal, nem sajnálja a fáradtságot, hogy személyesen lássa az ország bajait. Körutra indult, hogy az átalakulás utját egyengesse. A mai napon Aradra hivta össze Saveanu miniszter Bihar és Arad orvosait, meghallgatta panaszaikat, átvette előterjesztéseiket és képet adott az ország egészségügyének mai helyzetéről. A kép érdekes, megkapó s — az igazsághoz hiven — sok is benne a komor tónus, nagy érdeme a kép megalkotójának, hogy az igazságot adta viszsza. Saveanu egészségügyi miniszter, aki maga nem orvos, jó orvosként rájött arra, hogy elsőben a diagnózist kell megállapitani, mert addig nem lehet eredményesen gyógyitani, mig nem tudjuk, a betegnek mi a baja. Saveanu ma Aradon diagnózist csinált Románia egészségügye fölött. Rámutatott arra, hogy nagyon szomoruan állunk az egészségügygyel. A gyermekhalandóság dolgában kiderült, amióta statisztikát vezetnek nálunk, hogy itt pusztul el a legtöbb gyermek. Erdélyben ugyan jobb a helyzet — mondta a miniszter, — mert itt mégis csak van nyolc intézmény az anya és a csecsemő védelmére, de az ország többi részében összesen kettő van. A tuberkulózis, a vérbaj elrémitően terjed az országban. Az idegkórházak nem tudják befogadni a sok elborult elméjü embert.

Csupa panasz, amit Románia egészségügyi minisztere ma Aradon elmondott. Miniszteri ajkról hangzott a sulyos szó; védekezni kell a rettentő bajok ellen, harcolni a betegségek ellen. Most a kormányon a sor, hogy megadja Saveanunak a védekezés lehetőségét. De nagyon sürgősen adja meg, mert különben tovább is emelkedik majd a gyermekhalandóság, pusztit a tuberkulózis, gyilkol a vérbaj s emberek ezreinek bomlik meg az agya ebben az országban.

Saveanu egészségügyi miniszter Aradon

Két vármegye orvosainak panasza. — Az egészségügyi miniszter kötelezővé teszi a tuberkulózis és a vérbaj gyógykezelését.

(Saját tudósitónkról.) Arad és Bihar vármegyék hatósági orvosai gyültek ma össze *Saveanu* egészségügyi miniszter meghivására Aradon, hogy elmondják panaszaikat a közigazgatás reformjával kapcsolatosan az egészségügyi szolgálatban is beállott változásokkal szemben. — Ötödfél órán keresztül panaszkodtak az orvosok a közegészségügyi miniszternek, aki figyelmesen hallgatta végig az elmondottakat és minden vonalon javulást helyezett kilátásba.

Konferencia a városházán.

Saveanu miniszter ma reggel érkezett Aradra, ahol a prefektus és a főpolgármester fogadták. A városháza nagytermében folyt le a konferencia, amelyen Arad és Bihar megye hatósági orvosai jelentek meg a miniszter meghivására. Saveanu miniszter nyitotta meg a tanácskozást, melynek célja volt, hogy megállapitsák, miképpen kapcsolódik bele az egészségügyi szolgálat az uj közigazgatásba. A most életbelépett közigazgatási reform ugyanis a hatósági orvosokat és az egészségügyi szolgálatot kiveszi az állami funkcionáriusok közül és a közigazgatás keretébe osztja be. A miniszter megnyitója után mint egy négy órán át tartó purparlé következett, amelynek során a panaszok százai hangzottak el az orvosok szájából. A hatósági orvosoknak komoly aggályaik vannak amiatt, hogy az uj törvénynyel visszaállitódik az a régi helyzet, amely a hatósági orvosokat ismét a főszolgabirák és egyéb közigazgatási hatalmasságok rendelkezése alá helyezi. Hibáztatják az orvosok, hogy ilyen nagyfontosságu átalakulás bevezetése előtt meg sem kérdezték azok véleményét, akik künt a perifériákon végrehajtói a közegészségügyi rendelkezéseknek. *Cucu* Vazul dr., Aradváros egészségügyi szolgálatának osztályfőnöke széles alapokon bizonyitotta be a miniszter előtt, hogy az uj közigazgatási törvénynek még nincs végrehajtási utasitása, mely a törvény alkalmazását az egész országban egységessé tenné és igy az egyes hatóságok elbirálására van bizva, miként alkalmazzák az élethez az uj rendelkezéseket. Beszélt arról is, hogy a törvény nem helyezte hatályon kivül azokat a régi törvényeket, amelyek az egészségügyi vizsgálatok és ellenőrzés tekintetében intézkednek és amelyek rendelkezései sokban ellenkeznek az uj törvénnyel. A felszólalók kivánságait, panaszait a miniszter feljegyezte és Cucu dr.-t külön kérte, hogy észrevételeiről, kifogásairól elaborátumot terjesszen a miniszter elé. A konferencia déli két óráig tartott.

A miniszter tervei.

Délben a város bankettet adott a miniszter tiszeletére a Fehér Kereszt étterem kistermében, ahol Saveanu az asztalfőn Demian Auréi dr. ny. közegészségügyi vezérfelügyelő és Robu János dr. főpolgármester között ült. Az első pohárköszöntőt Demian dr. mondta, aki az orvosok köszönetét tolmácsolta a miniszternek azért a gondoskodó szeretetért, amellyel az orvosok ügyét felkarolta.

Saveanu miniszter beszélt azután általános figyelem között. Beszéde elején foglalkozott a trónörökös lemondásával. Ha a király elfogadta a lemondást, — mondta a miniszter — akkor nem lehetett mást csinálni, mint tudomásul venni azt, amelynek semmiféle politikai háttere nincs. — Beszélt azután Románia egészségügyéről, mely két év óta, amióta a közegészségügyi miniszterium müködik, óriásit haladt. Régebben nem az állam gondoskodott a kórházakról, hanem egyesek vallásos érzületből létesitettek kórházakat. Ma az állam évi 1200 millió lejt fordit egészségügyi célokra. Az anya- és csecsemő-védelemről szólva, elmondta a miniszter, hogy a statisztika szerint nálunk nagyon kedvező a helyzet. Kiderült azonban, hogy a statisztikát lelkiismeretlenül csinálták és amióta pontos a statisztika, azóta tudjuk, hogy Romániában a legnagyobb a gyermekhalandóság. A szülésig még csak történik gondoskodás az anyákról, de a gyermek megszületése után sem az anyával, sem a gyermekkel nem törődik senki. Erdélynek ugyan van nyolc olyan intézménye, mely mintegy tizezer gyermekről gondoskodik, de a regátban mindössze kettő van. A közkórházak egyes helyeken célszerütlenek és olyan elhanyagolt kórházakat is talált a miniszter, hogy azok meglátogatásánál már a lépcsőről visszafordult. — Nem tudja ma még megigérni, hogy pénzt ad a közkórházak céljaira, de azt Igéri, hogy minden lehetőt elkövet ezeknek az állapotoknak a megszüntetése végett. Igen szines képeket festett aztán a miniszter arról, hogy az országban a szegénység mily terjed a tüdővész és a vérbaj. Megpróbálja megvalósitani, hogy minden kórháznak legyen tuberkulotikus osztálya és a legfőbb orvosi tanácsnak felhatalmazást ad, hogy kötelezővé tegye a tüdővész és a vérbaj bejelentését és igy lehetővé válik a beteg elkülönitése a fertőzés továbbterjedésének megakadályozására. A vérbaj gyógyitásának ügye különben a miniszter szerint szépen halad előre. Mig a mult év elején csak hatezer vérbajos esetről tudtak a hatóságok, ma már annyira tökéletesedett a betegek felkutatása, hogy 14.000 vérbajost tartanak nyilván. A miniszterium teherautókat fog felszereltetni és azokat küldi ki a falvakba, hogy még a legeldugottabb helyeken is lehessen vérvizsgálatot tartani. Melegen köszönte a miniszter Robu János dr. főpolgármesternek, hogy a város 300.000 lejt adott az aradi tuberkulotikus szanatóriumnak, majd közölte, olyan rendelkezést ad ki, amely megtiltja, hogy az ideggyógyászati intézetek elutasitsák az elmebetegeket azon a cimen, hogy nincs hely.

Végül megnyugtatta a miniszter az orvosokat, hogy a hatósági orvosok megtartják függetlenségüket, nem lesznek hivatalnokokká és hogy továbbra is ő marad a legfőbb hatóságuk. Az orvosok melegen ünnepelték Saveanu ministert, aki aztán délután öt órakor elutazott Aradról.

A lugosi görög katolikus püspök Aradon.

Tegnap Aradra érkezett dr. Nicolescu Sándor lugosi görög katolikus püspök. A püspök ünnepi szentbeszédet mondott a görög katolikus templomban, majd Popa József esperes kiséretében végiglátogatta tegnap az egyháztanács tagjait. Ma folytatta a látogatásokat. A püspök holnap este, vagy holnapután reggel utazik vissza Lugosra.

Bratianu Vintila Párisban.

(Bucuresti, január 11.) Bratianu Vintila szerdán Antoniu személyes titkára kiséretében Párisba utazik, a hol Titulescuval találkozik. Titulescu beszámol washingtoni tárgyalásairól és Bibescu herceggel történt konfliktusáról. Majd a francia-román adósságok ügyét tárgyalják le és megbeszéléseket folytatnak a román vasutak részére felajánlott francia kölcsön ügyében. Bratianu Vintilát elutazása előtt ma délelőtt a király kihallgatáson fogadta.

Lapunk mai száma 10 oldal.

A félelmetes Nádosy.

Portré a börtönben ülő országos főkapitányról. — A kaszinók lovagja mint a frankhamisítók bűntársa.

Kevés ember vett körül olyan legendakör, mint amilyen körülvette Nádosy Imre országos főkapitányt. Az emberek csak sutbogva beszéltek róla és ha valahol feltünt, csak félve figyelmeztették egymást. Az utóbbi években gyakran tünt fel magas, karcsu, elegáns alakja és a köztudatban ugy élt a neve, mint Róma félelmetes rendőrfőnökéé, Scarpláé.

Vázsonyi elindítja Nádosy karrierjét.

Balogh Jenő igazságügyminisztersége alatt egyszerü miniszteri osztálytanácsos volt dr. Nádosy Imre, az igazságügyminisztérium elnöki osztályában. Pontos hivatalnoknak ismerték, aki pedánsan ellátta hivatali teendőit, emellett azonban sulyt helyezett társadalmi összeköttetéseire. Még Balogh Jenő bizta meg az elnöki osztály vezetésével, miután személyét igen alkalmasnak tartották személyi és szervezeti ügyek intézésére. Balogh Jenő után Vázsonyi Vilmos lett az igazságügyminiszter, aki minden régi embert megtartott a hivatalban és igy megtartotta Nádosy Imrét is, aki a legnagyobb készséggel állt rendelkezésére az uj miniszternek. Nádosy Imre azonban mindig szemelőtt tartotta a társadalmi érintkezés értékes szempontjait is és igy történt, hogy Vázsonyival nemcsak mint miniszterrel érintkezett, hanem társadalmi uton is. A legnagyobb előzékenységgel állt Vázsonyi rendelkezésére nemcsak mint az igazságügyminisztérium elnöki osztályának vezetője, hanem a magánérintkezésben is és számtalan apró figyelmességgel igyekezett kedveskedni miniszterének és a miniszter feleségének.

Csodálatosképpen ebben az időben még nem adta tanujelét fajvédő hajlamainak, amelyeknek ké sőbb annyira szabad folyást engedett, amikor ez volt a konjunktura. Hálásan fogadta Vázsonyinak azt a tényekedését is, amikor az osztálytanácsos urat kinevezett miniszteri tanácsossá.

A rettegett rendőrfőnök.

1920-ban Mattyasovszky távozása után nevezték ki főkapitánynak a budapesti államrendőrség élére. Nem sokáig töltötte be azon ban ezt az állást, mert csakhamar uj állást szerveztek a számára, még pedig az országos főkapitányi állást, amelyet vele töltöttek be. Hivatali helyiségei a belügyminisztérium palotájában voltak, még pedig ugyanazon a fronton, amelyen a belügyminiszteré. Volt egy közös előszobájuk is. A közös előszobának a létesitése Nádosy egyenes kivánságára történt.

A belügyminiszter látogatói gyakran láttak egy nyugodt járásu magas, szakálas férfiut keresztülmenni a közös előszobán, a belügyminiszter titkárjának a szobáján és ha volt alkalmuk bepillantani a titkár szobájába, azt is láthatták, hogy az illető szakálas férfiu a belügyminiszter szobájába lépett be. Ez volt Nádosy Imre, aki szoros érintkezést tartott fenn a mindenkori belügyminiszterrel. Már ekkor kezdték sut togni félelmetes hatalmát és azt, hogy a fajvédő törekvéseknek ő az egyik leghatalmasabb támogatója.

Csakhamar belekerült a politika sodrába is, miután ő volt az internálási rendszer fentartásának leghangosabb védője és neki tulajdonitják a kiutasitási akció megindi tását is. Ezekbe az időkbe esnek a sorozatos merényletek, amelyek rendőri nyomozása tudvalevőleg rendszerint holtpontra jutott. Senki sem merte kimondani, de mindenki arra gondolt, hogy ez a holtpont Nádosy Imre országos főkapitány, akinek kezeit hosszabbnak vélték, mint Allahét.

„Nádosy a gyakorlatban Weisz Manfréddal vacsorázik."

Az ellenzék számtalanszor szóvátette Nádosy szerepét és az ő neve nem egyszer támasztott vihart a nemzetgyülésen is. Emlékezetes, hogy az egyik ülésen szóvátették Nádosynak azt a beszédét, amelyet egy rendőrlegénységi felavató ünnepen intézett az uj rendőrökhöz. Ebben a beszédben azt a kijelentést tette, hogy nem engedjük még egyszer, hogy néhány zsidógyerek kicsavarja kezünkből a hatalmat. Ezt a kijelentést az ellenzék szóvátette a nemzetgyülésen is.

Vázsonyi a következőket kiáltotta közbe:

— Nádosy a gyakorlatban Weisz Manfréddal vacsorázik!

Ez a kijelentés tökéletesen jellemezte az országos főkapitányt, aki minden hivatalos tevékenységében a legtulzóbb jobboldali álláspontot foglalta el, a legnagyobb antiszemita volt, a gyakorlatban azonban igen szivesen érintkezett előkelő és vagyonos zsidócsa ládokkal is.

A vivőr és kaszinóelnök.

Tagja volt a Nemzeti Kaszinónak is, de igazi otthona az Országos Kaszinó volt. Néhány év előtt megalakitotta a Margitszigeten az ugynevezett Szigetklubot, a mely csakhamar hiressé lett azok ról a nagy kártyapartikról is, a melyek a kaszinó legbelső szobáiban folytak le és amelyeknek ő maga volt az egyik résztvevője. A budapesti kaszinókban sorra razziáztak a detektivek, miközben az országos kapitány elnöksége alatt álló klubban nyugodtan, zavartalanul és razziamentesen folyt a hazárdjáték.

Nyáron evezett, télen korcsolyázott. Abban az evezősegyletben, melyben nyáronként vizre szállt, nagyon népszerü ember volt és evezős barátaiból külön csapatot szervezett, amelyet „indián csapatnak" neveztek el. Ennek magyarázata az, hogy a jókedvü Nádosy tollakkal diszitette fel a csapat tagjait, fából faragott Tomahawkot adott kezükbe és iszappal bekente valamennyit, természetesen saját magát is. Annak idején sokat mulattak az országos főkapitány jó kedélyén. Télen minden nagyobb bálon és premiéren megjelent az országos főkapitány. Elegáns frakkos alakja nem hiányzott sohasem a bálterem sima parkettjéről, ahol maga is előszeretettel táncolt. — Kedvenc társasága azonban fajvédelmi szempontból nem mindig állta meg a szigoru kritikát. Gyakran látták olyan előkelő hölgyek társaságában, akik nem tagadhatták meg zsidó származásukat. — Ilyen társaságban azonban az országos főkapitány ur, mintha meg feledkezett volna végleg fajvédő hajlamairól és olyan csodálatos hódolattal csókolt kezet ezeknek a hölgyeknek, mintha bölcsőjük valami fűri palotában ringott volna.

— **Megoperálták Erdély református püspökét.** Clujról jelentik: Nagy Károly református püspököt, aki tudvalevőleg néhány hét óta a budapesti János-szanatoriumban fekszik, tegnapelőtt ismét megoperálták. A műtét kitünően sikerült és igy valószinü, hogy a püspök gyógyultan hagyja el a szanatóriumot.

TARCA.

Molnár Ferenc: Riviera.

„Pécel, Tatatóváros, Páris, London, Riviera . . .! beszállni. — Molnár-főpróba a budapesti Renaissance-szinházban.

(Budapest, január 11.) Kedden lesz a bemutatója Molnár Ferenc legujabb darabjának, amely „Riviera" cimet viseli. Nagy érdeklődés előzi meg a Molnár-premiert, amelynek főpróbájáról budapesti tudósitónk ezeket irja:

Kezdődik a főpróba. A nézőtéren ül a rendező és a szerző: Reinhardt és Molnár Ferenc. Ennek a két névnek a találkozásában elevenedik meg a szinpad. Folyik a főpróba . . . És a nézőtéren Reinhardt és Molnár . . . Vége az első felvonásnak. Egy kis szünet addig, amig a második felvonás diszletei elrendezik. — Reinhardt felmegy a szinpadra. Halkan, nyugodtan beszélgetni kezd a szereplőkkel.

— Ezt a mondatot igy hangsulyozza . . . — tovább nem lehet hallani, mert halkan beszél.

Somlay Arturnál van most. A következő percben Makay Margit mellett ül egy fotelben. Ugyanaz a halk beszélgetés. Molnár Ferenc intézkedik. Ilyen fényt ide, olyan fényt oda, azt a Casella-babát oda. Somlay Artur egy kalapot próbálgat, a Casella-babát most frakkba öltöztetik.

—

Kezdődik a második felvonás. Készen van már a kirakat. *A Riviera. Misch* ur (Somlay) és *Lujza* (Makay Margit) ott ülnek a kirakat előtt. Mámorosak. Egy kicsit részegek. Misch tombol, mert az áruház tulajdonosa, *Casella* (Táray) el akarja tőle venni Lujzát. A Casella-baba ott ül frakkban előtte. Lujza ölelgeti, beszél hozzá. Misch ur felhorkan, nekivadul, odaáll a Casella-baba elé és beszélni kezd hozzá.

Most egy grandiózus jelenet következik. A részeg Misch csak azt látja, hogy a Casella-baba hasonlit az eleven Casellához, hogy ez az ember el akarja tőle venni Lujzát. Csak az elevent látja. Már feléje üvölti panaszát. Somlay-Misch ugy hatalmasodik ebben a szerepben, mint ahogy az árnyék nő, döbbenetesen, lázasan, ijesztően egészen az extázisig. Amikor már nem birja tovább, revolvert ránt:

— Nesze gazember! — sikolt és hatszor belelő a bábu mellébe.

— Én Misch, most kiélem magamat. Én a kutya, most emberré változom . . .

—

Misch tombol. Nincs már ellenfél, most ő viszi az asszonyt a napsugárba, a Rivierára. Lujza és Márton szolga megbüvölve, rémülten nézik.

— Micsoda botrány lesz ebből!

Nincs botrány. Én akarom, a kutya, aki emberré változott és elvisz oda, ahová vágyódtál. Misch öltözik. Gyorsan. El innen a Rivierára!

Reinhardt az ötödik sorban ül. Előre néz. A jelenet alatt felugrik. Igy félig ülő helyzetben nézi, hallgatja Somlayt. Látni, hogy kipirosodik az arca. A sötét nézőtéren ugy fényesedik a szeme, mint a briliánskő. Megrecsegen a széktámla, ugy szorul öszsze a keze . . .

—

Misch őrjöng. Gyerünk gyorsan. Ide a Riviera kirakattal. Utazunk. Márton szolga egy tolókocsit gördit a szinpadra. Két zsámoly van benne. Hangosan kiált:

— Tessék beszállni, mingyárt indul az expresszvonat.

— Gyorsan, gyorsan . . .

— A mozdony vizet vesz — nikkantja Márton és nagyot huz a pálinkás üvegből. Pécel, Tatatóváros, Páris, London, „Riviera". Beszállni!

Misch és Lujza beülnek az „expresszvonatba". Márton sziszeg, fuj, prüszköl, tombol, mint a mozdony és lassan megindul a kocsi a szinen. Viszi a két szegény, szomoru embert a Rivierára. Azok boldogok. Lelkesednek. Kihajolnak a vonat ablakából, ugy gyönyörködnek az elsuhanó tájékban. Utasok.

— Nézd, az Alpesek. Hó. Örök fehér hó!

— Mont-Blanc.

— Tornyok! Sok torony. Páris . . . Köd. London. Ilyen hamar? Igen, az expresszvonat igy megy . . . .

— Adtál borravalót a kalauznak?

— Igen. Itt van egy millió . . . Nézd a mezőket. Erdők, kertek, virágok. Gyönyörü villák. Olaszország!

— Alagut! — kiabál Márton és az „expressz" kigördül a — szinről. Hallani pár percig a „gőzparipa" prüszkölését és aztán ujra berobog egy — másik ajtón és megáll a Riviera kirakat előtt.

— Riviére! Kiszállni!

Megérkeztek. Szegény ember, Misch, elvitte a szerelmesét a Rivierára. A napsugárba.

—

Rohan tovább a darab, Reinhardt szeme oda tapad a szinpadhoz. Molnár Ferenc mozdulatlanul ül egy sarokban. Csak a szinpad forrong végig. Észre sem venni, hogy valami zörrent . . . A függöny csapódott össze . . .

A frankhamisitás uj fejleményei.

A budapesti rendőrség jórészben befejezte a nyomozást. Teljes világosság derült a bünszövetkezet eddigi munkájára. Ki leplezte le a nagyarányu hamisitást.

(Budapest, január 11.) A budapesti rendőrség teljesen befejezte a nyomozást a frankhamisitás ügyében és a vizsgálat további része már az ügyészségre tartozik. A rendőrség nyomozása megállapitotta, hogy a frankhamisitóknak a hangoztatott „hazafias" célokhoz semmi közük, mert irredenta célokra eddig egy fillért sem adtak és nem is igértek senkinek. A vizsgálatnak most már csak azt kell megállapitani, hogy a bankóhamisitásból befolyt összegek kinek a zsebébe vándoroltak.

Bethlen szigoru büntetést igér.

A Petit Parisien Budapestre küldött tudósitója ma beszélt gróf Bethlen István miniszterelnökkel és megkérdezte tőle, hogy milyen szerepe van az ügyben a politikának. A miniszterelnök válaszában hangsulyozta, hogy az egész ügyben valójában nincsen semmi politikum. Külföldön legitimista államcsinyről, Albrecht-puccsról és fascista diktaturáról beszélnek, de minden nem egyéb, mint fantasztikus hiresztelés. Egyszerüen arról van szó, hogy egy csoport összeállott hamis bankjegyek készitésére és ebben a csoportban a legkülönbözőbb politikai felfogásu egyének voltak együtt. Egyesek kizárólag egyéni érdekeiket szolgáltak, mások talán gondoltak annak lehetőségére is, hogy anyagi eszközt találjanak olyan propagandára, amelyet inkább nemzetinek, mint politikainak nevezhetnek. Egyetlen jel sincs arra, amely azt bizonyitaná, hogy valamennyi tettes valamely meghatározott célra a kormány vagy a jelenlegi kormányrendszer megbuktatására törekedett volna. Mint minden ügyben, itt is voltak olyanok, a kiket beugrattak.

— Az a benyomásom, — mondotta Bethlen — hogy a kompromittált tisztviselők a beugrottak közül valók, ami azonban nem jelent mentséget bünökre és éppen ezért éppen olyan szigoruan, sőt még szigorubban büntetjük, mint a többieket. Egyébként minek különleges politikai célok után kutatni? A magyar politikai élet már ismeri azt a szenvedélyt, amely egyesek büneit, ha az illetők valamely párt kötelékébe tartoztak, mindjárt arra a pártra akarják háritani. Hangsulyozom, hogy a hamis bankjegyek ügyének politikai háttere nincsen és csupán az a veszedelmes mentalitás jut benne kifejezésre, amely nagy részben az utolsó évek anyagi és erkölcsi felfordulásából származik.

Teljes az egyetértés Horthy és Bethlen között.

— Nagyméltóságod talán megenged egy indiszkrét kérdést, — folytatta a francia ujságiró, — s meg fog nekem bocsájtani érte. Egyesek olyan látszatot akarnak adni a helyzetnek, mintha a kormányzó és nagyméltóságod között nézeteltérés volna ebben a kérdésben!

— Mielőtt a kérdést felvetettem, — irja tudósitásában — a miniszterelnök szemei az iróasztal fölött függő festményre tévedtek, amely a kormányzót ábrázolja. Az életnagyságu képen levő kormányzó kemény tekintete viharokat látott igazi tengerészre vall. A melle gazdagon van diszitve kitüntetésekkel.

— Az ügy elejétől kezdve, — mondotta Bethlen, — állandó érintkezésben voltam a kormányzó urral és állandó érintkezésünk során minden intézkedést jóvá hagyott. A kormányzó és a kormányzat felfogása között a legteljesebb összhang uralkodik. De teljes összhang van a magyar és a francia érdekek között is ebben az ügyben. A mi érdekünk és kötelességünk volt az ügyre világosságot deriteni s nem tudom elhinni, hogy egyeseknek ebből a szomoruan botrányos ügyből félreértés támadhasson a két nemzet között, ha a francia kormány látja, hogy a magyar kormány megteszi kötelességét, ahogyan meg fogjuk tenni teljes energiával egészen az utolsó pontig.

Eljárás Zadravetz ellen.

Strache dr. főügyész ma három órán át hallgatta ki Windischgraetz herceget. Az Est szerint Zadravecz tábori püspök ellen a hadbiróságnál megindult az eljárás. Ugyancsak Az Est jelenti, hogy a párisi Quai D'Orsay-n informálták a sajtót a pénzhamisitással kapcsolatban. Közölték a francia külügyi hivatalban az ujságirókkal, hogy a külügyminisztérium tisztában van azzal, hogy egyes külföldi lapok tudósitásaiban a bankjegy-hamisitási affért propaganda célokra akarják kihasználni Magyarország ellen, de céljukat a francia kormánynál és a francia közvéleménynél nem fogják elérni.

Az áruló notes.

Ma ujabb letartóztatás történt. Dr. Schwetz Tibort, az Országos Központi Hitelszövetkezet tisztviselőjét tartóztatták le, aki összeköttetésben állott Marsovszkyval és Mankovitscsal és állitólag Milanoban hamis frankokat helyezett el. Prágai jelentés szerint a prágai rendőrség kiküldöttei házkutatást tartottak az Amsterdamban letartóztatott Jankovich Arisztid volt vezérkari ezredes nyitramegyei kastélyában, ahol megtalálták Jankovichnak a frankhamisitásra vonatkozó és ottfelejtett iratait. Jankovich noteszének első oldalán Windischgraetz herceg pesti és sárospataki cimei, a Hazai Takarékpénztár, egy Karácsonyi grófné és ügyvédje cimei vannak feljegyezve. A főkapitányságon ma reggel ujból előállitották Mankovich Bélát, György testvérét, mert Schwetz Tibor vallomása szerint a hamisitás kiderülése után a Tüzhely-bankba letett 150 darab ezerfrankost kiváltotta.

A hamispénz értékesitése.

A hamis bankjegyek értékesitését maga Windischgratez herceg és titkárja, Rába Dezső szervezték meg. A szervezet legjelentősebb embere Jankovich Arisztid volt, aki az értékesités munkáját vezette és két hétig a hercegnél is lakott. A pénzek szortirozása és az értékesités előkészitő munkája a mult év december elején ért véget. A pénz értékesitésére vállalkozott fiatal emberek részben az északi államokba és Hamburgba, részben pedig Olaszországba, Milanoba utaztak el. Amikor Jankovichot Hollandiában letartóztatták, Rába azonnal sürgönyöket küldött a többi értékesitőkhöz, hogy munkájukat szüntessék be. Ugyanekkor a térképészeti intézet pincéjében a büncselekményben résztvett tisztviselők a kliséket megsemmisitették és a pénzgyártáshoz szükséges gépet összetörve, ócskavasként értékesitették.

Az elégetett bankók.

Windischgraetz hercegnek szüksége volt Nádosyra, mert olyan nagy mennyiségü bankjegyet, mint amennyit Jankovich vitt magával, Nem lehetett volna a határokon másképp átjuttatni, mint diplomáciai pecséttel ellátott böröndben. Jankovich igy vitt magával 10.000 darab ezrest, hogy ebből ötezret Hollandiában és ötezret a skandináv államokban értékesitsen. Ezeken kivül még mintegy 4000 darab ezrest vittek ki Windischgraetz megbizottai külföldre. A hercegi palota egyik alkalmazottjának vallomása szerint december 23-án este, amikor már folyt a nyomozás, Windischgraetz a dolgozószobája kandallójában meglehetősen nagy csomagot égetett el, amely valószinüleg 10.000 darab ezrest tartalmazott.

Ki volt a leleplező.

A vizsgálat egyik legérdekesebb momentuma az, hogy a francia rendőrség már szeptemberben tudott, hogy hamis ezer frankosok készülnek és kerülnek forgalomba, sőt a Ruhr-vidéken, Saarbrücken mellett egy helységben egy ilyen *hamis* ezer frankost be is váltottak. A budapesti rendőrfőkapitányság értesülése szerint az egész bankjegyhamisitási akciót egy *Schulz* nevü ember jelentette be a francia hatóságoknak. Ezzel a Schulz-zal Windischgraetz már akkor tárgyalt, mielőtt Gerő vállalkozott volna a bankjegyek elkészitésére. Schulz is rajzoló és néhányszor megfordult a térképészeti intézetben is. Közelebbi adatokat még nem tudnak erről az emberről. Nem lehetetlen, hogy az illetőt nem is Schulznak hivják, csak épen Windischgraetz és a térképészeti intézet emberei előtt használta ezt a nevet. Az állitólagos Schulz azután, hogy a bankjegyek gyártása megkezdődött, eltünt Budapestről. Valószinü, hogy Párisba utazott, ahol jó pénzért elárulta a titkot a francia hatóságoknak. A francia kiküldöttek azután Budapestre majdnem kész listával érkeztek és felsorolták Windischgraetz, valamint a többiek neveit s egyben közölték, hogy tudják, hogy a bankjegyek a térképészeti intézetben készültek.

Megállapitást nyert az is, hogy Windischgraetzék két milliárd frank értékü hamis ezrest akartak késziteni, ami azonban leleplezésük miatt nem sikerült és ami nem is lett volna elegendő ahhoz, hogy a francia frankot megkontremináIja, tekintettel arra, hogy Franciaország bankjegyforgalma ma 51 milliárd. A magyar kormánynak azonban feltétlenül feltünt volna, ha ennyi franknak megfelelő magyar korona özönlött volna vissza az országba, miután ez az összeg alig kevesebb, mint az egész magyar bankjegymennyiség, ami ma körülbelül négy és félbillió korona.

Jankovichék főtárgyalás előtt.

Hágából jelentik: Jankovich Arisztidot vasárnap a vizsgálóbiró kihallgatta. Jankovich teljes beismerésben van, Windischgraetzet vádolja. Tőle kapta a megbizást a hamis frankok terjesztésére, Rába Dezső, Nádosy Imre és Kovács tudták, hogy a bankjegyek hamisak. Megállapodás volt arra nézve, hogy eleinte csak egyenként kell értékesiteni a hamisitványokat és ha a francia pénz árfolyama leromlott, egész csomagokat kell a pénzintézeteknél letétbe helyezni. A csomagok tetején egy valódi ezerfrankos legyen és a letétekről hitelleveleket kell kiállitani. Ezekre a hitellevelekre más pénzintézetben kellett volna fölvenni pénzt. Ugyancsak kihallgatta a vizsgálóbiró Marsovszky Györgyöt is, aki azt vallotta, hogy számitottak a hollandiai nép jószivüségére és hiszékenységére. Ügyükben a főtárgyalást nemsokára kitüzik.

Ősrégi fatemplom Aradon.

Cluji egyetemi tanár előadása az aradi Astra kulturdélutánján.

(Saját tudósitónktól.) Nivós kulturdélutánt rendezett az aradi Astra kulturegyesület a kulturpalota nagytermében. A kulturdélután egyik jelentős programmpontja dr. Petran Coriolan kolozsvári egyetemi tanár beszámolója volt aradmegyei utjáról, amelyen a régi fatemplomokat vette tüzetes vizsgálat alá. Az előadás délután öt órakor kezdődött zsufolt nézőtér előtt. A közönség soraiban ott volt Goldis László, volt miniszter, Scarisorcanu tábornok, Gergely püspök, dr. Nicolescu Sándor, lugosi görög katolikus püspök, Georgescu János prefektus, belügyi vezérfelügyelő, dr. Robu János főpolgármester és még sokan Arad román társadalmának reprezentánsaiból. Az első szám az Armonia-dalárda éneke volt, amelyet általános tetszés fogadott. A dalárdát Lipován tanár vezette. Ezután következett Petran Coriolan dr. előadása. Tudvalevőleg az aradi Astra kulturegyesület elhatározta, hogy az Aradmegyében levő 55 régi fatemplom közül egyet Aradra hozat és vagy az egyik parkban, vagy a szeminárium udvarában helyez el. Azonban nem tudtak megegyezni abban, hogy melyik templom jellemzi legkarakterisztikusabban a román nép munkáját s azért felkérték dr. Petran kolozsvári egyetemi tanárt, utazzék ki a megyébe és vizsgálja meg a templomokat. A professzor Matusik aradi polgári iskolai tanár kiséretében leutazott a megyébe, ahol Matusik tanár fényképfelvételeket készitett. Tegnap számolt be utjáról. Több mint egy órás szemléltető előadásban ismertette érdekes tapasztalatait s az előadást vetitett képekkel kisérte. Petran dr. külön ben könyvet is ad ki az aradmegyei templomokról, amelynek a kiadási költségeit Arad város és a megye viseli. A lebilincselő előadás után énekszámok következtek. Enescu-Montia asszony egy balladát énekelt Várkövy Ica zongorakisérete mellett, majd Lipován Oktávián Tosca és a Bajaz-

egy-egy dalát énekelte Tocaciu Sándor kiséretében. Végül Enescu Montia asszony ujra több dalt és áriát adott elő nagy tetszés közepette s ezzel véget ért a nagyszerüen sikerült előadás.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

* **Az aradi szinház heti müsora.** Kedd: Masa pénzt keres, vigjáték. (Bemutató előadás.) Szerda: Fraskita, operett. (Bemutató előadás.) Csütörtök: Fraskita, operett. Pénteken: Fraskita, operett. Szombat délután 5 órakor: Szerencsetánc, operett. Vasárnap délután fél 3 órakor: A kis lord, szinmü. (Mérsékelt helyárakkal.) Délután 6 órakor: Dolly, operett. Este 9 órakor: Fraskita, operett.

* **Budapesti szinházak müsora.** Budapestről jelentik: A budapesti szinházak e heti müsora a következő: *Városi szinház:* Kedd és péntek: Az ártatlan özvegy. Szerda: A zsidónő (Schwarz Vera és Jadlowker Hermann vendégfellépésével). Csütörtök és szombat: Ezer év (jótékonycélu díszelőadás). Vasárnap délután: Marica grófnő. Este: A portici néma. — *Vigszinház:* Szerda, csütörtök és péntek: Hat szerep keres egy szerzőt. Kedd és vasárnap d. u.: Uriemberek. Szombat (először), vasárnap este, jövő hétfő: Brassbound kapitány megtérése. — *Magyar Szinház:* Szerda, csütörtök: Miénk az éjszaka. Kedd és vasárnap délután: Engem szeress. Péntek (először), szombat és vasárnap este: Dr. Szabó Juci. — *Király Szinház:* Kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat (ötvenedszer) és vasárnap este: Alexandra. Vasárnap délután: Régi jó Budapest. — *Fővárosi Operett Szinház:* Minden este: Terezina. Vasárnap délután: Miámi. — *Renaissance Szinház:* Kedd (először), szerda, csütörtök, szombat és vasárnap este: Riviera, péntek, vasárnap délután: Marika. — *Belvárosi Szinház:* Szerda, csütörtök és vasárnap este: X. Y. és neje. Kedd és vasárnap délután: Pántlika. Péntek: Mária. Szombat: A Szerelem és Halál játéka. — *Andrássy uti Szinház:* Minden este és vasárnap d. u.: Küldöttség a folyosón, Prémvadászat, Szárazság, Mátyás király házasit, tréfák, magánszámok.

* **Ötórai vendég.** (Vigjátékbemutató az aradi szinházban.) Vasárnap délután hat órakor mutatta be az aradi szinház az „Ötórai vendég"-et, ezt a könnyü és tipikusan francia vigjátékot. Maurice Hennequin és Pierre Weber kitünően ismerik a szinpadot, s tudják nagyon jól, mi kell a közönség mulattatására. A helyzetkomikumok tömkelege, ezuttal könnyü pikantéria is, meg szellemes párbeszédek jellemzik az ujdonságot, a mely ha nem is jelent irodalmi értéket, mégis esti bemutatót érdemelt volna. A közönség sokat mulatott és a gördülékeny előadásban játszott darab sikert aratott. Az előadás lelke Mészáros Béla nagyszerü alakitása volt, aki mindig pompásan eltalálja a francia vigjátékok hangját. Kitünő figurája fővárosi értéket jelent. M. Barna Ancy megértette szerepét, kellemes és kedves volt. Harmath Jolán kiemelkedő alakitása értékes müvészi kvalitásokról tett bizonyságot. Szabadkay Miklós kabinetalakitása nem egyszer nyiltszini tapsot kapott. Kassay Károly nagyszerü volt. Beregi László epizódalakja pompás szinészi munkáról tett bizonyságot. Pálffy Zsazsa, Jódy Károly, Kultsár István, Mátrai Böske, Erdélyi Kálmán és Ács Mihály járultak még hozzá a kitünő előadáshoz. A bemutatót szép ház nézte végig. *(b. i.)*

* **Masa pénzt keres.** Ez a cime annak a pompás és kacagtató francia vigjátéknak, amelyet kedden este mutat be a szintársulat prózai együttese. Az ujdonság szerepei a legjobb kezekben vannak és már ez is biztositja a sikert.

* **Lehár-premier Aradon.** Régi forró szinházi estékre emlékeztető bemutató előadás lesz szerdán a városi szinházban. Az ujdonság Lehár Ferenc egyik legszebb és zeneileg legtökéletesebb szinpadi alkotása, a Fraskita, amely világraszóló sikert aratott és nemcsak az európai, hanem az amerikai szinpadoknak is állandó müsordarabja. A szinház igazgatósága a legnagyobb gonddal készült a Fraskitára, amely ragyogó kiállitásban, mintaszerü rendezésben kerül szinre. A cimszerepet Auer Kató játsza, akinek ez lesz Aradon tulajdonképeni bemutatkozása. A másik női szerep Zilahy Irén kezében van, aki uj toaletekkel fog pompázni. A férfi énekes-szerep Szücs Lacinak jutott, aki ezuttal is be fogja igazolni énektudását és játékkészségét. A humorról bőven fognak gondoskodni Kassay, Misoga, Szabadkai és Jódy. Az előrelátható sikerre való tekintettel az igazgatóság az ujdonságot ötször tüzte müsorra.

* **Nevezetes dátum január 21.-e,** ezen a napon tartja meg Sándor Erzsi, a budapesti Operaház kiváló müvésznője egyetlen hangversenyét az aradi Kulturpalota nagytermében. Sándor Erzsit zongorán Guttmann Miklós oradea-marei zeneszerző kiséri, aki önálló számokkal is szerepel. Siessen mindenki a nagysikerü estre helyet biztositani magának. Jegyek a Sándor hirlapirodában.

A „hazafias" pénzhamisitó vezér.

Windischgraetz Lajos herceg két hónap előtt a cseh-szlovák állampolgárságért folyamodott. — Jankovich felvételét kérte a cseh hadseregbe.

(Bécs, január 11.) A kisantant lapjai a magyar kalandorok frank hamisitását minden áron irredenta jellegünek akarják feltüntetni, holott már mostan is megállapitható, hogy a szélső jobboldali puccsisták büntényéről van szó. Hogy a frankhamisitóknak menynyire nincsen közösségük semmiféle *tisztességes* magyar törekvéshez, azt igazolja bécsi szerkesztőségünk egy ma nyert érdekes értesülése. Eszerint a frankhamisitó banda feje, Windischgraetz Lajos herceg mintegy két hónap előtt kérvényt intézett a prágai kormányhoz és ebben magyarságát teljesen megtagadva a csehszlovák állampolgárságért folyamodott. Windischgraetz Lajos herceg kérvényében utalt arra, hogy az ő családja sohasem volt magyar, nagyapja vezére volt a magyar szabadságharcot leverő osztrák császári hadseregnek és az ő családja tulajdonképpen ugy került Magyarországra, hogy a császár őseinek nagy birtokokat adományozott Magyarország területén. Ez a memorandum, a melyet a csehszlovák kormány érdemileg még nem intézett el, jelenleg vagy a prágai belügyminisztériumban, vagy a pozsonyi teljhatalmu minisztériumban fekszik.

Érdekesnek tartjuk Windischgraetz kérvényét ismertetni mostan, amikor a herceg és védője a frankhamisitást hazafias köntösbe akarják bujtatni. *(sz. p.)*

Windischgraetz e leleplezésével egyidőben nem mindennapi érdekességü akta került felszinre a Jankovich Arisztid nyitramegyei kastélyában tartott házkutatás alkalmával, amely jellemző fényt vet arra, hogy milyen lelkesedéssel szolgálhatott magyar nemzeti ügyeket a volt ezredes. Az irás Katona Móric pozsonyi ügyvéd levele, amelyből kitünik, hogy Jankovich a mult év elején kérelmezte a cseh hadseregbe való felvételét és amikor kérésével elutasitották, akkor panaszszal élt a legfelsőbb közigazgatási biróságnál, majd magához Massaryk elnökhöz fordult, azonban minden esetben eredménytelenül.

Megtért bünös.

(Kassa, január 11.) Egy esztendeje itt a kassai törvényszék fogházában vizsgálati fogságban *Demjanovits* Ferenc volt gázgyári munkás, aki büntársa a tömeggyilkos szatmári kereskedőnek, Reinitz Jakabnak. Reinitzot életfogytiglani kényszermunkára itélte a biróság, Demjanovits és társa, Bodnár Gyula ellen most készül az ügyészség vádirata. Demjanovits, aki eddig három rablógyilkosságban való részvételét ismerte be, Reinitz mellett a legérdekesebb alakja a hirhedt bünpörnek. Józanéletü, szolid munkásnak ismerték, s lélektani rejtély ma is, hogyan sikerült rávenni az egyszerü, becsületes munkásembert a legsulyosabb bünökre. Demjanovits a fogházban érdekes lelki metamorfózison ment át. Miután töredelmesen bevallott három gyilkosságot, megtört és magábaroskadt. Büntudata annyira gyötörte, hogy a sakkjátékban, rajzolásban, versirásban keresett menedéket. Mostanában magához kérette védőjét, dr. Zlattner Oszkárt s valósággal meggyőzte az ügyvédnek. Elmondta, hogy állandó olvasmánya lett a biblia.

— Hiszek Istenben — vallotta könnyesen — bár hittem volna akkor... nem estem volna bünbe. Most érzem csak, milyen sulyos a vétkem. Az istenhit megnyugvást ad nekem.

Beszélt aztán Demjanovits arról, hogy családja nehéz sorban van és sok gondot okoz neki. Összeirt egy hatalmas kötetre való verset, amelyekre kiadót keres. Ugy reméli, ha a tömeggyilkos Demjanovits versei megjelennek, lesz keletjük. A védő igéretet tett, mire Demjanovits megnyugodva tért vissza cellájába, hogy tovább irja verseit a „gyilkos lelki kinjairól, szerelméről és megtéréséről".

SPORT.

Válogatott magyar footballisták.

Schlosser vezet 65 meccsel.

(Budapest, január 11.) A MLSZ legujabb évkönyve tartalmazza az alábbi érdekes adatokat arról, hogy ki hányszor volt magyar válogatott játékos. A listán a még most is játszó Schlosser Imre vezet 65 meccsel, aki ha nem távozik el Budapestről, ma századik mérkőzését jubilálhatná. Utána következnek: Kertész II. 47, dr. Borbás Gáspár 42, Fogl II. 38, Blum Zoltán 37, Biró Gyula 34, Rumbold Gyula 33, Zsák Károly 30, Orth György 30, Károly Jenő 26, Sebestyén Béla 24, Braun MTK 24, Pataki Mihály 23, Molnár György 22, Domokos László 21, Payer Imre 21, Bodnár, Jenyi Rezső és Fogl III. 19, Potya 18, Csüdör Ferenc, Bródi Sándor, Vágó Antal, Weisz Ferenc 17, Mandl 16, Koródy és Schaffer 15, Gorszky 14, Szendrő Oszkár és Hirzer 13, Szabó Péter és Takács Vasas 12, Kertész III. és Kléber 11, Konrád II., Feldmann Gyula és Opata 10, Hlavay Károly 9, Eisenhoffer, Ging, Knopp, Nagy Ferenc és Révész 8, Fehér és Paulusz 6, Weisz, Plattkó, Szabó FTC, Priboj, Horváth BTC és Siegl 6, Takács FTC, Winkler, Tóth KAOE, Nádler, Fischer Fuhrmann, Obitz, Hungler II., Bihari, Ficzere, Niessner, Kürschner, Pokorny, Sipos és Taussig 5, Zloch, Varga, Berán, Braun FTC, Holits, Koltai, Kiss 33 FC, Kisfaludy, Kehrling, Marglitz, Nyul, Biri, Senkey I., Rémayi III., Kohut, Guttmann 4, Urik, Hajós, Rázsó, Nyul II., Wéber, Zatykó, Pesovnik, Amsell, Dobó, Izsó, Késmárky, Kovács, Molnár II., Winkler I., Mészáros, Nemes, Szury, Vincze és Weimberger 3 válogatott mérkőzéssel. 34 játékos két alkalommal, 76 játékos pedig egy alkalommal volt válogatott játékos.

O **Ujra a lemondott vezetőséget választotta meg az MLSZ.** Budapestről jelentik: Az MLSZ szombat délután tartotta rendkivüli közgyülését, amelyen minden változás nélkül ujra megválasztották a lemondott vezetőséget. A rendkivüli tárgysorozat másik nagyjelentőségü pontja a professzionizmus bevezetésének kérdése volt, azonban hosszas vita és több érdekes felszólalás után nem jutottak el a probléma megoldásához.

O **Visszatért turájáról a budapesti 33 FC.** Budapestről jelentik: A 33 FC szombaton este érkezett meg sikeres olaszországi turájáról, melynek utolsó állomása Udine volt, ahol a 33 FC az északi kerület első osztályu A) csoportjába tartozó FC Udine ellen aratott Pipa (2) és Blaumann goaljaival 3:2 (1:1) arányban értékes győzelmet. Csak most derült ki, hogy a népszerü fekete-fehérek mult vasárnap a Milano melletti Vigeranoban mérkőztek a III. osztályu SC Vigerano ellen, amelyről 3:1 arányban vereséget szenvedtek. A 33 FC déli turájának végeredménye a következő: December 25. Olympia Fiume ellen győz 4:0; december 26. Gloria Fiume ellen veszit 3:4; december 27. FC Venezia Velence ellen győz 2:1; január 1. Pro Patria Busto Arzizio ellen győz 1:0; január 3. SC Vigerano ellen veszit 1:3; január 6. FC Udinese Udine ellen győz 3:2. Összesen 4 győzelem, 2 vereség, 14:10 goalarány (a 33 FC javára) az olasz tura mérlege.

HIREK

Kéménytüz az aradi szinházban.

Éjjel 12 órakor jelentik: Ma este a Dolly előadása közben a szinház épületének egyik kéményében az összegyült korom meggyulladt. A tüz hire nagy rémületet keltett a szinházban, de szerencsére a gyorsan kivonult tüzoltóság percek alatt eloltotta a kéménytüzet és igy a nyugalom hamar helyreállt.

— **A jugoszláv királyné Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: A jugoszláv királyné ma délelőtt Bucurestibe érkezett.

— **Az Országos Magyar Párt az Aradi Közlönyhöz.** Az Országos Magyar Párt elnökségétől a mai napon az alábbi levelet kaptuk: Kolozsvár, 1926. január 5-én. Nagyságos Staubner József főszerkesztő Urnak Arad. Igen tisztelt Főszerkesztő Ur! A negyvenéves fennállását jubiláló Aradi Közlöny ünnepi száma csak most került hozzánk és igy menthető a késedelem, melyet a nevezetes alkalomra szóló gratulációt t. Főszerkesztő Urhoz juttatjuk. Méltóztassék meggyőződve lenni afelől, hogy ez mit sem változtat az érzésen, melyet a magyar hirlapirás e nevezetes ünnepén lélekben mi is résztvesszünk. Tesszük ezt annál is inkább, mert az a küzdelemteljes hét esztendő, mely alatt az ez állam területén lakó magyarság politikai képviselete reánk hárult, bőséges tanuságot nyujtott arról, hogy az Aradi Közlöny a változott viszonyok között is hű maradt multjához és ma is lelkes harcosa a magyarság igaz ügyének. Kivánva, hogy adjon Isten t. Főszerkesztő Urnak és érdemes munkatársainak erőt a további küzdelemre, örömmel köszöntjük az immár negyven esztendős Aradi Közlönyt, melynek jövő működésétől még sokat reménlünk. Testvéri üdvözlettel: készséges hivei: Dr. **Várady Aurél**, ügyvezető alelnök. Dr. Deák Gyula, főtitkár.

— **Hideg van.** A meteorologiai intézet jelentése szerint az idő hirtelen ismét hidegre változott és a fagy némely helyen elérte a 15—20 fokot. A Fekete tengeren óriási viharok voltak. Az intézet jóslása szerint állandóan hideg idő várható.

— **Uj pénzügyi államtitkár.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium köréből nyert értesülés szerint Georghiu pénzügyi államtitkár helyére, akit tudvalevőleg a Banca Nationalahoz helyeztek át, Ghetescu volt adóügyi vezérigazgatót nevezték ki.

— **Vasuti karambol.** Bucurestiből jelentik: Vlaicu állomáson ma két tehervonat összeütközött. Az egyiknek huszonnégy, a másiknak harvan vagonból állott a szerelvénye. Tiz kocsi összetört, kettő porrá égett, emberéletben nem esett kár. A katasztrófa hibás váltóállitás következtében történt.

— **Elgázolt bucuresti-i mozitulajdonos.** Bucurestiből jelentik: A villamos ma elgázolta Joan Gábort, a fővárosi Ciasic mozgó tulajdonosát. A kerekek a szerencsétlen ember mindkét lábát levágták. A mozitulajdonost az Erzsébet-szanatoriumban ápolják.

LEGUJABB

Sztrájkba léptek a bucuresti-i ügyvédek.

(Bucuresti, január 11.) A fővárosi ügyvédi kamara rendkivüli ülést tartott, amelyen határozati javaslatot fogadtak el arról, amennyiben a kormány nem módositja az uj bélyegilletékről kiadott rendeletét, úgy kimondják a sztrájkot és azt országos mozgalommá szervezik. A közgyülésen szenvedélyes felszólalások hangzottak el a kormány uj birósági intézkedéseire vonatkozólag. Legujabb jelentéseink szerint a fővárosi ügyvédek már ki is mondották a sztrájkot és hónaptól kezdve nem jelennek meg a tárgyalásokon. Dobrescu Aurel az ügyvédi kamara dékánja kijelentette, hogy kész helyzet előtt állott és nem tudta elejét venni már a sztrájk kimondásának.

— **Hajószerencsétlenség.** Constantából jelentik: A Gloria román gőzös, amely nagy farakománnyal Jaffa felé tartott, Constantánál zátonyra jutott és sulyosan megrongálódott. Az áru teljesen odavesztett. A kár óriási. A megrongált gőzöst a konstantinápolyi kikötőbe vontatták.

— **Az adóvallomások.** Január közepén vagyunk és 31-én lejár az adóvallomások benyujtására kitüzött határidő. Arad 25.000 adózója közül azonban mindeddig csak négyszázan adtak be vallomást és igy bizonyos, hogy az utolsó napokban olyan torlódás keletkezik, hogy nagyon sokan nem lesznek képesek a határidő lejárta előtt vallomási kötelezettségüknek eleget tenni. Az aradi pénzügyigazgatóság egyébként felhivja az adóvallomásokat benyujtókat, hogy jegyezzék rá vallomási ivükre a mult évi adókivetési jegyzőkönyvük ugynevezett „roll"-számát az ivek könnyebb kezelhetősége céljából. Akinek nem volna kéznél a jegyzőkönyve, az megtalálja ezt a számát bármelyik adóhivatalban. Az ujaradi adóhivatalnál még feltünőbb, hogy az adózásra kötelezettek mennyire nem sietnek vallomási iveik benyujtásával. 4000 adózó közül eddig csak összesen négyen adtak be vallomási ivet.

— **Jelentkezési felhivás.** Az aradi I. kerületi rendőrség felhivja az alább nevezett 1904-ben született (1926-os kontingens) katonaköteles ifjakat, hogy katonai iratuk átvétele céljából késedelem nélkül jelentkezzenek az első kerületi rendőrségen Str. Marasesti 18—20.) Magyar József, Jakó János, Blau Ferenc, Buceneli Sándor, Barani Miklós, Franeck Tódor, Nisnea Jakab, Murik Gusztáv Imre, Szücs Ferenc József, Szilágyi Sándor, Szabó Vendel, Svolum Antal, Stein Lajos, Horváth Lajos Géza, Varalyos János, Ladislau István, Jáger György, Boghoi Rudolf, Kuhlmann Rudolf Mihály, Schmidt Gyula, Erdliszt Miklós, Weisz Károly, Kenyer György, Reinsing Ferenc, Mézes Mihály, Szefcsik Lajos, Zulan Kornél, Csáki János, Ghulher József, Ferenc Vilmos Sándor, Turi János, Soós György, Pap Jenő, Szőlősi Sándor, Péter Ferenc Miklós, Nagy Alex Károly, Kalmár László, Terényi Aladár, Fioner Géza, Draszkovits Ferenc, Rotár Gergely, Németh Lajos, Waldmann Andor, Visny Sámuel, Feszler Mózes, Bója József, Borza Gábor, Domacseli Károly Sándor, Ther Miklós, Langel Aurel, Eugen Alajos, Heppes Aladár, Stefán Antal, Pop Csicsó Alex, Gecky Zoltán, Hunyadi János, Reiner Károly, Regucza János, Kamber János, Kulm Béla, Balasi Lajos, Nagy Károly, Harbruth László, Boros Nándor, Somogyi János, Pászti Andor, Cinves István Andor, Schuk Gyula, Nagy Kornél János, Bogai Lajos, Janeko Alex, Egri László, Dezső Gyula, Petrutiu Szilviusz, Fassbinder József Ferenc, Sándor Károly, Huszár László, Stern János, Molnár Ferenc, Kiss Gábor, Csernaszky Antal György, Petracz József, Wéber Ferenc, Lehoczky Ferenc, Kádár Demeter, Bisztricky József, Szatmári Miklós, Platl János, Szőlősi Lajos, Schő Richard Ferenc, Kutalek Adolf, József Ferenc, Kubáth Lajos, Hotosz Sándor, Saibin János, Zsig Mihály, Lingurár György, Mák Imre, Pudisz Lajos, Pablucz József, Dormányi Sándor, Bálint János, Olgorfu Sándor, Borel József, Nyári István, Szablity György, Illési István, Szabó Ferenc, Szilágyi Péter, Simon János, Zombor Lajos, Wizner Henrik.

— **Vérdij Tomescu fejére.** Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium nagy jutalmat tüzött ki annak részére, aki Tomescu rablóvezér nyomára vezeti a hatóságokat. Mai jelentésünk szerint Tomescu rablóvezérnek ujabb véres összeütközése támadt az őt üldöző csendőrséggel Fromoscel község közelében és az összeütközés következményeképen három csendőr sulyosan megsebesült. A megsebesült csendőröknek öt—öt ezer lej jutalmat adtak.

— **Betörés Gájban.** Ivanov Miklós gáji földmüves a gáji rendőrségen feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik az elmult éjjel feltörték tanyai házának éléskamráját és onnan nyolcvan kiló szalonnát és sonkát loptak el. A nyomozást megindították.

WELLS, SANDOR Nagy Világtörténelme magyar nyelven hirlapirodában Arad.

— **Kéménytüz.** Az elmult este 9 órakor értesitették a tüzoltókat, hogy Demian Aurel dr. nyugalmazott egészségügyi vezérfelügyelő Str. Eminescu 24—26. sz. alatt lévő lakásán kéménytüz keletkezett. A kivonult tüzoltóknak hamarosan sikerült a tüzet eloltani s igy a kár jelentéktelen.

Amerikai lányok
GLORIA SWANSONNAL
Az aradi **APOLLO**
szerdai uj müsora.

— **Öngyilkos lett Paul Cassirer Németország legnagyobb kiadója és mükereskedője.** Berlinből jelentik: Paul Cassier, Németország legmüveltebb és legismertebb mükereskedője öngyilkos lett. Cassirer felesége az európai hirességü szinésznő, Tilla Durieux, aki férjével együtt Berlin müvészi és társadalmi életében is nagy szerepet játszott. Már hónapok óta beszélik, hogy Cassirer és felesége között sulyos nézeteltérések merültek fel és a házaspár válni készül. Cassirer tegnap megjelent Tilla Durieux-vel a közjegyzőnél, hogy a vagyoni kérdéseket rendezzék. Cassirer már hazulról revolvert vitt magával és amikor a közjegyző irásba foglalta megállapodásukat, Cassirer bement a szomszéd szobába és a mellébe lőtt. A sulyosan sebesült mükereskedőt azonnal kórházba szállitották, a hol most élet és halál között lebeg.

— **Házasság.** Apostolache Vasil aradi rendőrségi tisztviselő ma vezette az anyakönyvvezető elé Proháb Ibolykát, a rendőrség titkári hivatalának tisztviselőnőjét.

— **Balla Frigyes templomképei.** Nagy ünnepségek között szentelték fel karácsony harmadnapján az átalakitott bánátkomlósi gör. kel. román templomot, amelynek müvészi menyezetképei, valamint az ikonoztaz-képek restaurálása Balla Frigyes aradi festőmüvész müvészi munkája. A felszentelést végző Gergely püspök, a klérus és a hivők nagy megelégedése a festőmüvész alkotásai iránt visszatükröződik az aradi gör. keleti szentszék ma megjelent hivatalos lapjában, a Biserica si Scoala-ban is, amely szerint Balla Frigyes alapos hozzáértése abszolut és elmélyült müvészi készséggel oldotta meg nehéz feladatát.

— **Tamás Érdeklődik.** Valóban elismerést érdemel Lengyel Miklós, a Tamás Érdeklődik cimen most megjelent ifjusági könyv szerzője, hogy elhagyva a gyermekkönyvek sablonos utját, igazán értékes könyvvel kedveskedik a 8—14 éves fiatalságnak. Könnyed hangon, párbeszéd formájában, amely a mindenre kiváncsi kis Tamás és apja közt folyik, szórakoztató modorban uj és uj ismeretkörökbe vezeti olvasóit. A könyv, melyet Mühlbeck Károly sikerült képei élénkitenek, tiz különböző témát tárgyal, szól az Eszkimókról, az Ősemberekről, a Sarki utazásokról, az Egyiptomi királysirokról, a Hulló csillagokról, a Világitó tengerről, a Kigyókról, Krokodilusokról, az Oroszlánról és a Jegesmedvéről. Kivánatos volna, hogy Lengyel Miklós évről-évre ujabb ilyen jellegü könyvvel gazdagitsa a karácsonyi könyvpiacot. A Tamás Érdeklődik a Pantheon kiadásában jó kivitelben és olcsó áron jelent meg. A könyv ára kemény félvászon kötésben 150.— lej és kapható minden könyvkereskedésben.

Lysoform
legjobb fertőtlenitő szer!

Ügyvédek parlamentje.

A temesvári és nagyváradi ügyvédek tisztujitó közgyülése. — Sztrájkmozgalom az uj tárgyalási rend ellen.

(Cluj—Kolozsvár, január 11.) Vasárnap délelőtt a cluji ügyvédi kamara tisztujitó közgyülést tartott, amelyen a hivatalos lista nagy többséggel győzött. A listát a román ügyvédek a kisebbségekkel való megegyezés alapján állitották össze. Elnökké ujból dr. *Suciu* Jánost választották meg, a választmány tagjai vegyesen románok és magyarok lettek. A magyar ügyvédeket *Abrudbányai* Géza dr., *Sillai* István dr., *Tauber* Farkas dr. és *Fischer* Tivadar dr. képviselik a választmányban.

A tisztujitó közgyülést megelőzőleg értekezlet volt, amelyen sulyos kifakadások hangzottak el az uj polgári perrendtartás hátrányos intézkedései, a perrendtartás gyorsitása és a bevezetett módositások ellen. Különösen nagy vihar támadt, amikor az uj tárgyalási órarend és a birói szervezeti törvény problémájára került a sor. Két határozati javaslatot terjesztettek elő. Az egyiket dr. *Ládai* István jogtudós, aki a törvényhozó testületek legujabb alkotásait birálva, rámutatott a rendszer hibáira. Többek között kifogásolta, hogy a telekkönyvet, ezt a minden nyugati államban rendszeresitett intézményt negligálták. Megállapitotta, hogy a bajok egyik főoka: a megfelelő birói kar hiánya. Ezzel kapcsolatban dr. Ládai a következő propoziciót tette: Ruházzák fel az ügyvédi kamarákat azzal a joggal, hogy bizonyos napokon felváltva kiváló képzettségü ügyvédeket birókul alkalmazzanak, a jelölteket pedig administrativ munkára kötelezzék. Ilyen módon, az állam tulságos megterhelése nélkül segitemi lehetne a katasztrófális biróhiányon. Ezután dr. *Kertész* Jenő szólalt fel, aki határozati javaslatában megemlitette, hogy békeidőben 8000 ügydarabot intézett el öt biró, ezzel szemben ma kevesebb birónak 23.000 ügydarabot kellene elintézni, ha ez egyáltalán lehetséges volna. Az értekezlet elhatározta, hogy dr. Ládai és dr. Kertész határozati javaslatából egy tiltakozó memorandumot szerkesztenek, amelyet nemcsak az igazságügyi miniszternek, hanem a kormány elnökének, az összes politikai pártoknak, valamint a kamara és szenátus tagjainak is elküldenek.

Az oradea-marei ügyvédi kamara szintén tegnap délelőtt tartotta tisztujitó közgyülését. Elnökké dr. *Kiss* Döme ügyvéd, szenátort választották meg. Az uj tárgyalási órarend, valamint a birói szervezeti törvény ügyében a kamara elhatározta, hogy tiltakozó memorandumot szerkesztenek és ha panaszukra orvoslást nem kapnak, a kétszáz oradea-marei ügyvéd nem riad vissza a sztrájk fegyverétől sem.

Jön! Jön!

Bagdadi tolvaj

Kommunista-futárokat fogtak Besszarábiában.

A náluk talált iratok leleplezik a romániai bolsevis ta agitációt.

(Chisinau, január 11.) Szenzációs fogása volt az elmult napon a chisinaui rendőrségnek, ahová már napokkal ezelőtt feljelentés érkezett, hogy Moszkvából két kommunista futár indult el, akik valószinüleg Chisinau felé vették utjukat. Tegnap este razzia közben az egyik étteremben két gyanus embert igazoltattak le, akik a rendőrség váratlan megjelenésére rendkivül izgatottan viselkedtek s a rendőrtisztviselő kérdésére azonnal bevallották, hogy kurirszolgálatot teljesitenek a romániai bolsevisták és a szovjet között. A két futár szállóbeli lakásán egy böröndben kétmillió lej készpénzt és több nagyfontosságu iratot találtak, amelyek az egész kommunista-agitációt feltárják. A belügy miniszter távirati intézkedésére Egar Serghei és Danil Rougulin szovjet-kurirokat ma Bucurestibe szállitották, ahol széleskörü nyomozást inditanak az iratok folytán ismertté lett sejtek és titkos szervezetek ártalmatlanná tételére.

Adakozzunk az árvizkárosultaknak!

A segélyt kérők figyelmébe.

Az árvizkárosultak javára meginditott gyüjtési akciónkat olvasóközönségünk minden rétege megértő áldozatkészséggel támogatja. A mai névsorból ki kell emelnünk az aradi Izr. Jótékony Nőegylet vezetőségének adományát, amely a szombat esti bál délutáni főpróbáján befolyt belépő dijakból keletkezett s amelyet a nőegylet vezetősége az árvizkárosultaknak szánt. — A kisjenői iparoskör megbizotta járt ma nálunk és az árviz következtében összedőlt székház felépitési költségeire segélyt kért tőlünk az eddig egybegyült összegből. Ezuton értesitjük most őket s egyben minden segélyigénylőt, hogy idevonatkozó kérésüket irásban, az általunk megalakitott segélyzőbizottságnak cimezve, juttassák el hozzánk. Mi a kérést közvetitjük majd a bizottsághoz, amely egyedül hivatott arra, hogy az egybegyült összeg szétosztása felett intézkedjék.

A mai napon az alábbi adományok folytak be hozzánk:

Aradi izr. nőegylet	*1080.—*	*lej*
Schwartz Dezső bőrkereskedő	*1000.—*	*lej*
Mesner Jakabné	*200.—*	*lej*
Weisz Pál (Pécska)	*200.—*	*lej*
Messer József (Pécska)	*200.—*	*lej*
Butskó Béla	*150.—*	*lej*
Batta Rezső (Nagykomlós)	*100.—*	*lej*
	2930.—	*lej*
előző gyüjtésünk	*109.245.50*	*lej*
összesen	*112.175.50*	*lej*

A gyüjtést folytatjuk s a beérkező adományokat naponta nyilvánosan nyugtatjuk.

Színésznő nincs a dologban?

Budapesti pletyka Windischgraetz hercegről és Somogyi Nusiról. — A primadonna legitimista barátsága.

(Budapest, január 11.) A frankhamisitás botrányának hullámai mind hatalmasabb erővel verdesik a magyar közvéleményt, s most itt is, ott is felhagzik a kérdés:

— Színésznő még nincs a dologban?

A szóbeszéd természetesen nem állt meg utjában és tegnap este már emlegetni kezdték az első színésznőt, aki a frankügy szereplőivel jó barátságban állott. A fáma, amely ilyen esetekben senkit és semmit nem kimél, *Somogyi Nusi nevét dobta a köztudatba,* mint olyat, akinek köze van ehhez az egész világot izgalomban tartó ügyhöz.

Windischgraetz herceg *Huszár* Elemér társaságában több izben megjelent a Király Szinházban és végig nézte „A régi jó Budapest" előadását. Felvonásközökben lelátogatott a Király Szinház szük öltözői folyosójára, ahol természetesen igen nagy érdeklődést keltett a herceg megjelenése. Windischgraetz, amikor első alkalommal megjelent az öltözőkben, először Rátkai Mártont látogatta meg és gratulált neki „A régi jó Budapest"-beli sikeréhez. Rátkaival a szinházról hosszasan elbeszélgetett, majd Somogyi Nusitól kért bebocsátást az öltözőbe. Ezután még néhányszor látták Windischgraetzet Somogyi Nusi öltözőjében, sőt egy alkalommal együtt vacsoráztak a Margitszigeten is.

A szállongó hirekre vonatkozóan megkérdeztük Somogyi Nusit, aki ebben az ügyben a következőket mondotta:

— Bolondság az egész, hogy köztem és Windischgraetz herceg között kapcsolatot keresnek. A herceg valóban többször megnézte „A régi jó Budapest" cimü operettet és leglelkesebb tapsolóink közé tartozott társaságával együtt. Főként a királydalért lelkesedett és öltözőmbe csak azért jött le, hogy a királydal énekléséért köszönetet mondjon. Szóval a mi barátságunk amolyan politikai, legitimista barátság volt, s nem mint az, amellyé a felzaklatott közhangulat szeretné felfujni s a herceggel öltözőmben másról igazán nem is volt szó, csak a szinházról, müvészetről. — Ennyi az egész, aki ennél többet tud, vagy többet mond, annak mondanivalóit csupán bőséges képzelete sugallja.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyüjtőhelye.

A hirdető közönség kényelmére Aradon, a **Kerpel-féle könyv- és papirkereskedésben, Fischer Eliz-palota,** gyüjtőhelyet létesitettünk, ahol *apró hirdetések* naponta délután 5 óráig adhatók fel. Akinek az Acsev. palotában levő kiadóhivatalunk nem esik utjába, apróhirdetéseit gyüjtőhelyünkön adja fel, mely lapunk másnapi számában megjelenik.

Megkerült

a milliomos örökösnő.

(Saját tudósitónktól.) Általános *nem igényli a hatalmas vagyont.*

(Saját tudósitónktól.) Általános feltünést keltett az Aradi Közlöny vasárnapi cikke, amely egy milliós örökségről szól, amelynek a tulajdonosát már évek óta keresik hasztalanul. A különös élettragédiáról, az örökösnő után esztendők óta folyó kutatásról irott cikkünk szenzációs visszhangra talált: az évek óta hasztalanul keresett örökös megkerült. Aradon, a Kossuth-ucca egyik szerény lakásában.

Szöllősy Simon Rózsi már évek kel ezelőtt megvált hivatalától s varrónő lett. Házakhoz járt varrni s szerényen éldegélt a Kossuth-ucca 35. számu házban, ahol özvegy Balla Lajosné, egy nyugalmazott mozdonyvezető özvegyénél bérelt egy bútorozott szobát. Szőtlan, magábazárkózott, csinos, fekete asszonyka, aki nagy ritkán mesélt a multjából s amikor mesélt is egy-egy közlékenyebb percében a multról, mindenki azt hitte, hogy története csupán a fantázia szüleménye. Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor az Aradi Közlöny cikke bebizonyitotta, hogy az elmesélt dolgok igazak, amit a kicsi asszonyka mondott, komoly valóság. Sorban keresték fel az ismerősök, azonban zárt ajtókra találtak. A szerencsés örökösnő éppen Nagyváradon tartózkodott, ahonnan tegnap késő este érkezett haza. A ház egyik lakója künn megvárta az állomáson, hogy tudtára adja a szenzációs örökség hirét. Közben a ház minden lakója ébren volt s a fantáziák már szineszgették, hogy vajjon mit fog most Szöllősy Simon Rózsi csinálni azzal a tömérdek pénzzel. Ma reggel azonban nagy meglepetés következett: a szerencsés örökösnő kijelentette, hogy őt az egész ügy nem érdekli, nem reflektál az örökségre. A váratlan kijelentést ugyan kétkedés fogadta, de a meglepetés akkor tetőződött be, amikor látták, hogy a milliós örökség tulajdonosnője ma reggel elhagyja lakását ismert szerény ruhájában, hogy nyugodtan folytathassa napi munkáját. S most nagy találgatás folyik, vajjon mi is lehet Szöllősy Simon Rózsi oka, hogy egy ilyen nagy vagyont visszautasit s gondokkal telt, munkával tulhalmozott eddigi életét nem akarja felcserélni a bőséggel, jóléttel.

— **Gazdátlan sertések.** Az aradi rendőrségre három malacot hajtottak be, amelyek gazdátlanul csavarogtak az uccákon. A sertéseket igazolt tulajdonosuk a rendőrségen átveheti.

* **Sándor Erzsi világhirü kamaraénekesnő** egyetlen hangversenye január 21-én az aradi Kulturpalotában. Jegyek Sándor hirlapirodában.

— H. Sziklay Gizi uj kezdő tánctanfolyamot kezd január 12-én.

— **Köhögés, rekedtség, hurut ellen** legjobb a valódi RÉTHY-féle pemetefűcukorka. Mindenütt kapható.

Könyvtömeg kiárusitás Kerpelnél.

— Dr. Grasser Ottó igazgatófőorvos, operateur-chirurg, rendel 9½—11 és 2½—4 között Timisoara, Bulev. Reg. Ferdinand 5., félemelet, (Lloydsor, bejárat mellékuccából.)

— **„Citi" cukrászdában Târgu-mures** (Marosvásárhely) nyilvános rádió hallgatható.

— **Az aradi gyári alkalmazottak temetkezési egyesülete** f. hó 24-én d. e. a városháza tanácsterében évi közgyülését tartja, melyre a t. tagok megjelenését kérjük. Csakis olyan inditványok tárgyaltatnak, melyet irásban a közgyülés előtt 8 nappal a vezetőségnek bejelentettek. Megjelenés esetén a tagsági könyv igazolásul felmutatandó. Vezetőség.

— **Ischias, neuralgiák és ideggyulladások,** kivált az alsó végtagok főidege mentén, az u. n. ischiatikusnál mutatkoznak és a beteget elviselhetetlen kinnal gyötrik, sőt gyakran teljesen megbénitják. Mindezen esetekben a pöstyéni iszappal folytatott házikura rendkivül javulást biztosit. Házi kurához való iszap (Pi. Qa. iszapkocka és használatra kész Gamma Kompress) minden gyógyszertárban és drogeriában kapható. Aradi fölerakat Rényi Tibor gyógyszertárában Bul. Reg. Maria. Pöstyén fürdőn Thermia téli fürdőpalota nyitva.

MOZI.

xx **„Maciste a pokolban" nagy sikere az aradi Apollóban.** Nagy sikerrel mutatta be az aradi Apolló mozgószinház a „Maciste a pokolban" cimü nagyszabásu fantasztikus filmjátékot, amelynek minden előadása zsufolt házat vonzott. A főszerepeit az olasz filmsziénszek legkitünőbbjei kreálják. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx **„A vörös éjszaka" ma, kedden utoljára az aradi Urániában.** Rodolpho Valentino, a nők kedvence, a főszereplője az aradi Uránia mozgószinház nagysikerü drámájának. A darab a legizgalmasabb kalandorfilmek egyike. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx **Jön! „A bagdadi tolvaj."**

xx **Jön! „A fehér apáca!"**

xx **„Amerikai leányok" főszerepben: Gloria Swanson, az aradi Apolló szerdai müsora.**

xx **Szerdától vetiti az aradi Uránia: „Eltünt hajók rejtelmei" cimü kalandor-filmet Milton Silssel: a Viharmadár főszereplőjével.**

Keztyüs kézzel . . . !

Bálás köszönőlevél egy bálozó leánytól, akinek ép maradt a báliruhája.

A nők báli toilettejeinek védelmében, valamint a régi udvariassági szokások visszahelyezése érdekében irt cikksorozatunk nem tévesztette el hatását, amely már az első nagy bálon megmutatkozott. Ezt igazolja az alábbi levél, amelyet ma egy bálozó urileány intézett hozzánk:

Igen tisztelt Szerkesztőség! A szombat esti nagybálon jóleső érzéssel tapasztaltam, hogy az ott megjelent táncosok tulnyomó nagy többsége fehér keztyüt huzott. — Méltóztassanak elhinni, hogy a háboru utáni ifjuság sem neveletlenebb, mint a háboru előtti volt, csak épen néha figyelmeztetni kell egy-egy olyan udvariassági formára, amelytől már elszokott, vagy jobban mondva, meg sem tanult. Egyik táncosom, aki keztyü nélkül jött a bálba, megkérdezte tőlem, sulyt helyezek-e a fehér keztyüre. Mikor igennel feleltem, odalépett egyik barátjához, aki épen nem táncolt és kölcsönkérte tőle keztyüjét. Volt a fiatalemberek között nem egy, aki azzal mentegetőzött, hogy azért nem huzott fehér keztyüt, mert az — véleménye szerint — csak frakkhoz viselhető, szmokinghoz nem. Ezeket aztán barátnőimmel együtt felvilágositottam, hogy a fehér keztyü esetében nem a táncos öltözetéről, hanem a táncosnő toilettjének kiméléséről van szó. Azt pedig egy formán tönkreteszi a keztyütlen kéz akár frakkban, akár szmokingban van a gazdája.

Ha én bálrendező lennék, gondoskodnék arról, hogy a bálterem bejáratánál egy asztal álljon, ahol fehér férfikeztyük volnának kaphatók. Az ellen sem lenne kifogásom, ha ezek csak olcsó cérnából készült keztyük lennének s a rendezőség felkérne minden belépő táncost, hogy válasszon egyet, amely megfelel, akár a saját, akár a rendezőség költségén.

Hogy a táncosok nagyrésze (elsősorban a régi, „békebeli" táncosok) fehér keztyüben táncolt, azt mi az Aradi Közlöny akciójának tulajdonitjuk és ezért a magam, valamint barátnőim nevében köszönetet mondok az Aradi Közlönynek azért, hogy drága, uj báliruháink a cikkek hatása következtében, épségben maradtak.

Divatlevél Párisból.

Milyen ruhát viseljen a molett nő? — Az ötvözött aranykarkötő. — Fémmonogramm a nyakkendőn.

(Párisban, január 11.) Beszéljünk a divatos soványságot tulhaladott, ugynevezett „molett" nő öltözködéséről. Olyan nő ruhájáról, aki már benne van a veszedelmes életkorban, mikor a szép asszony kényelmes lesz, nem szeret már sportolni és szabad idején inkább a puha fauteuilbe sülpped. Ettől azonban még senki sem lett karcsubb és igy gondoskodni kell arról, miként lehet az alakot „nyujtani", hogyan lehet a tulerős karokat „elmaszkirozni" és mitől mutat a gömbölyded kéz „kicsinyt". Akadnak jó lelkek, akik ezzel a fontos kérdéssel behatóan foglalkoznak.

Karcsu, üde, fiatal nőnek jól öltözködni nem nehéz. Minden modell, minden szin, minden disz neki készül. Nála nem fontos, hogy a ruha anyaga könnyüre, vagy nehéz, mindkettőt bátran viselheti. A glocknl, a berakás, a fius egyenes vonal, minden minden az irigyelt karcsué. — Más az erős hölgy helyzete. Neki szük korlátok között kell mozogni és bizonyos divatparancsokat szigoruan betartani. Tehát mindenekelőtt a ruha anyagának megválasztásáról szólunk. Erős nő őrizkedjék könnyü anyagtól. Ugy a szövetből, mint selyemből csakis a „nehezet" válassza, csakis olyan anyagot, amiben „esése" van. Igaz, hogy ez költséges, de bizonyos korban már nem készülnek szezonruhák. Ez csak a fiataloknak való, akik olcsó anyagból mutatós ruhákat csinálhatnak maguknak. Érett asszony vegye a legjobbat, csináltassa jó helyen és hordja néhány esztendeig. Igy mindig izléses és elegáns lesz. Lenge anyag tapad az alakra és kérlelhetetlenül megmutatja annak hibáit.

Ezután még fontos a szin: Fekete, négerbarna, lila, hervadtzöld és a mély borvörös alkalmas. A ruha disze se legyen tucatáru. Finom, vajsárga, vagy a ruha szinéhez hozzáfestett csipke, vagy nemes prém. Nyirott nyul, vagy tarka, hamis prém nem előnyös. Az érett asszony szépségét kék róka, coboly, nyest, vagy az olcsó és kedvelt perzsaláb juttatja érvényre. És most nézzük meg a fazont. A körül „glocknis" ruha nem létezik erős nő számára. Ha már glockninak kell lenni, csakis elől alkalmazható kis mértékben. Oldalt csak éppen hogy jelezve lehet egy kis hullámmal. Előnyösek és „jól öltöztetnek" a kabátruhák. Tekintsünk meg néhány ilyen modellt.

Láttam egy modellt, egy fekete, sima kabátruhát, csipőben rátett tunikkal, ami az alakot nyujtja. Ezt teszi a mélyre lehozott sálgallér is, amely épen ugy, mint a kézelő, fekete csipkeszövet ből van. A mellfodor ekrü crepegeorgette. Masni fekete bársonyszalagból.

Egy másik ruha vörösesbarna nehéz ripsz, vagy ottománselyem. Kabát módjára egymásra nyullik és féloldalt gombolódik. A jobb oldali ivelt szegélyek végéből prémmel sulyosbitott harangok indulnak ki. Elől kicsiny csipkebetét. Ez a ruha könnyen egyszerüsithető. Igy sokkal elegánsabb volna barna szövetből, glocknik nélkül, amelyek amugy sincsenek a ruhával egybeszabva, hanem csupán rátéve.

Egy harmadik modell: az egyszerü uriasszony tipikus estélyi ruhája, diszkréten modernizálva. Fekete bársonyruha, fekete csipkével, esetleg kék róka szegélyezéssel. A bársonyrészeket csípőmagasságban óarany paszománt köti össze. Oldalt a csipkeglocknik kicsinyek, diszkrétek, csak éppen, hogy a prém kissé kitartja őket.

Láthatjuk tehát, hogy ötvenkét kilón felül és negyven esztendőn tul sem kell megijedni. Készül az ilyen asszony részére sok szép modell. Itt emlékezünk meg a borvörös bársony estélyi köpenyről, amely válltól talárszerüen bő redőkbe omlik alá. Bélése arannyal, ezüsttel átszőtt brokát, disze nemes prém.

Csevegjünk még ujdonságokról? Bajos lesz, mert ki ne ismerné a mult század széles, domboru aranykarkötőit, a finom ötvösmunkákkal. Még tiz, tizenkét esztendővel ezelőtt minden családnál akadt egy ilyen nagymama-karkötő. A háboru aztán elvitte. Most pedig ez a legujabb, a legdivatosabb. És mivel éppen monogramm és névhóbort van, hát a széles aranykarkötőbe a boldog tulajdonosnő keresztneve van belecizellálva. Látunk tagolt karkötőket is tarka emailmezőkkel.

Végül még egy monogrammujdonság. A sál féltékeny lett a felsőruhára, amelyen a fémmonogramm mint legujabb ékszer szerepel és ezért ő is előállt monogrammkövetelésekkel. A délelőtti komisziózásnál már ilyen szinesen himzett monogrammembles sálakkal jelennek meg a hölgyek.

Jön! Jön!

Bagdadi tolvaj

MULATSÁG

Báli naptár.

1926. január 16-án: AMTE-bál a Központiban; Kereskedelmi Utazók Egyesületének táncestélye a Fehér Keresztben

1926. jan. 23-án: Fabál a Központiban; Thémes-jelmezbál a városligeti kioszkban.

1926. január 30-án: Román Nőegylet estélye a Fehér Keresztben; Vasas-bál a Központiban.

1926. február 6-án: Iparosok és kereskedők bálja a Fehér Keresztben; Altiszti bál a Központiban.

1926. február 7-én: Iparosok teatáncestélye a Fehér Keresztben.

1926. február 13-án: [illegible] bálja a Fehér Keresztben.

1926. február 15-én: Katolikus-bál a Fehér Keresztben.

1926. február 26-án: Kereskedelmi alkalmazottak bálja a Fehér Keresztben.

— **Thémes jelmez-bálja** január 23-án az aradi városligetben.

Eltünt hajók rejtelmei.

MILTON SILS a „Viharmadár" főszereplőjével **szerdától az aradi Urániában.**

FÁSOK ÁLARCOS BALJA JANUÁR 23. AZ ARADI KÖZPONTI SZÁLLÓ-ban

Az aranygyapjas Windischgraetz.

Az előkelő rokonságu főmagasságu ur az orosz-japán háboruban. — Herceg pincér egy belgrádi kávéházban

A frankbotránynak egyik pontje: Windischgraetz Lajos a volt osztrák-magyar monarchia egyik legnagyobb nevét viseli. Windischgraetz Alfréd herceg aranygyapjas vitéz, tábornagy volt az egyik nagyapja. Schwarzenberg Félix herceg, a negyvennyolcas reakció osztrák miniszterelnöke volt Windischgraetz apai nagyanyjának fivére. Windischgraetz Lajos herceg apja szintén az aranygyapjasrend lovagjai közé tartozott, a katonai szolgálatban töltötte életét s 1882-ben lett krakkói hadtestparancsnok. Itt született Windischgraetz Lajos herceg. Apja később még csapatfelügyelő lett és 1904 márciusában halt meg, amikor fia huszonkét éves volt. Windischgraetz Lajos herceg tehát aránylag korán lett független emberré: és igen nagy pozició szállott reá örökül. Nagyapja, Windischgraetz Alfréd herceg és Schwarzenberg Félix mondatták le V. Ferdinándot és emelték trónra I. Ferenc Józsefet 1848-ban, mig Windischgraetz Lajos apja, akinek erős befolyása volt I. Ferenc Józsefnél, ezt a befolyást latbavetette Ferenc Ferdinánd mellett, elérve azt, hogy a trónörökös egyre szélesebb jogokat kapjon a hadsereggel szemben.

Az osztrák urakháza és a magyar főrendiház elnökének unokaöccse.

Windischgraetz Lajos herceg unokabátyja volt Windischgraetz Alfréd tábornagy másik unokája, az a Windischgraetz Alfréd herceg, aki igen nagy szerepet játszott az osztrák politika jobboldalán, egy ideig az osztrák urakháza elnöke volt, majd negyvenkét éves korában az osztrák Tisza Kálmánnak, Taaffe grófnak utóda gyanánt osztrák miniszterelnökké lett és két esztendőn át kormányozta Ausztriát, hogy bukása után az urakháza elnökévé legyen. Ez a Windischgraetz Lajos herceg természetesen szintén aranygyapjas lovaggá lett és igy Windischgraetz Lajos közeli rokonai között alig akad valaki, aki ne lett volna aranygyapjas lovag. Előkelőbb rokonságu ember még nem igen foglalkozott bankjegyhamisitással, mint a volt közélelmezési miniszter.

Egyik nagyapja volt Windischgraetz tábornagy, másik nagyapja Dessewffy Emil gróf, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, apai nagyanyja Schwarzenberg Félix herceg osztrák miniszterelnök nővére, osztrák unokabátyja miniszterelnöke volt Ausztriának, magyar nagybátyja, Dessewffy Aurél gróf, elnöke volt a magyar főrendiháznak: és Windischgraetz herceg felesége Széchenyi Aladár gróf leánya . . .

Windischgraetz mint pincér.

Apjának halála után a huszonkét éves Windischgraetz Lajos Londonba utazott, mert közelről akarta tanulmányozni az orosz—japán háborut. Az orosz hadsereg nagy vereségе után Windischgraetz rövid időre japán fogságba került, de miután igazolta azt, hogy egy semleges nagyhatalomnak szolgál, mint tüzérhadnagy, a japánok csakhamar szabadonbocsátották.

Hazautazva néhány afrikai oroszlánvadászaton vett részt Windischgraetz Lajos, majd a tüzérségtől a tizenhatos huszárezredhez helyeztette magát át. A katonai pálya a lassu előléptetéssel és a pedáns napi munkával nem nagyon tetszett Windischgraetz Lajosnak, tehát politikai szereplésre készült. Mivel közben, 1908-ban felmerült az annexiós válság. Windischgraetz Lajos felajánlotta szolgálatait Conrad vezérkari főnöknek, annak tisztázására, milyen az igazi hangulat Szerbiában. Mivel Windischgraetz Lajos apja volt Conrad von Hötzendorf első s legfőbb protektora, Conrad eleget tett a fiatal herceg kérésének és ezt a megbizatást igen ambiciózusan teljesitette Windischgraetz, pincéri állást vállalva egy belgrádi, majd pedig egy nisi kávéházban, mivel divatregényekből azt olvasta, hogy a vezérkari tisztek ilyen álruhában végezhetik el legjobban feladatukat.

A politikus herceg.

Az annexiós válság elmultával Windischgraetz levetette a huszártiszti dolmányát, a pincér szmokingját és előbb Zemplén vár megyében tartott néhány erősen nemzeti jellegü beszédet, majd a főrendiházba helyezve át működésének sulypontját és amint elég nagy feltünést keltett már Windischgraetz állásfoglalása a régi osztrák-magyar hadsereg ellen, még élénkebb feltünést keltett az, hogy a főrendiházban és mint a delegáció tagja a főrendiház részéről, Windischgraetz igen éles ellenzékbe ment át Berchtold gróf külügyminiszter ellen, noha Berchtold gróf unokabátyja volt Windischgraetz hercegnének, Széchenyi Mária grófnőnek és igy a fiatal ellenzéki szónok igen közeli rokonságban állott a külügyminiszterrel, Berchtold gróf ellen Windischgraetz Lajosnak legfőbb kifogása az volt, hogy elsőrendü szakember a turf minden kérdésében, nagyon jól ért nőkhöz, elég jól ért gobelinekhez, de külpolitikával nem akar és nem tud foglalkozni. Mindenesetre fájdalmas fejezete volt az osztrák-magyar monarchia válságának és agóniájának az, ha a külpolitika nagy kérdései fölött Berchtold gróf és Windischgraetz Lajos herceg szállottak harcba egymás ellen a delegáció ülésein, összemérve felületességüket, tájékozatlanságukat és könnyelműségüket. Berchtold gróf egygyel szaporitja Windischgraetz Lajos hercegnek azokat a közeli rokonait, akik az aranygyapjas rendet viselték.

A főrendiházi szereplés nem elégitette ki a fiatal Windischgraetz politikai ambicióit és szeretett volna képviselő lenni, de 1910-ben ennek útját állotta az, hogy mint volt aktiv katonatiszt, Windischgraetz nem szerepelt a választói névjegyzékben, de azután a pótválasztáson mégis mandátumot szerzett és Andrássy Gyula gróf mögött helyezkedett el. De a politikától eleinte elvonta Windischgraetz Lajos herceget a háboru, amit nem akart hiányozni. A fiatal herceg, aki tagja volt a magyar törvényhozásnak is, mindenütt a parancsnokságoknál kapott beosztást és még a hadseregparancsnokok is sulyt helyeztek arra, hogy környezetükben tartsák azt az arisztokratát, akinek elsőrangu összeköttetései voltak a magyar és az osztrák politikai világban, az udvarnál és a trónörökösnél.

A háborus informátor.

Sokat utazott ide-oda a fronton Windischgraetz, kerest az olyan megbizatásokat, amelyek elvezették az érdekes helyekre és kétségkivül a tájékozott emberek közé tartozott. A magyar politikai világ elsősorban tőle kapta az információkat arról, milyen a valóságos helyzet a frontokon. Ezen a réven Windischgraetz egyre fontosabb ember kezdett lenni, mert áttörte a titoktartásnak azt a kinai falát, amelyet a háboru eseményei köré épitettek, még a politikai pártok vezéreivel szemben is. Ezekben az években Windischgraetz hercegnek mindenesetre az volt az érdeme, hogy fölismert sok hibát, sok mulasztást és igyekezett félreverni a vészharangot. Csak éppen egy nála tisztább fejü, sulyosabb szavu ember kellett volna arra, hogy pozitiv eredményeket tudjon elérni.

Közgazdaság.

Zürichben 2·32·50, Párisban 11.90 a lej.

Helyi valutaárak. (Január 11.) *Áru:* Dollár 221, angol font 1070, cseh korona 6.50, francia frank 8.60, lira 9, dinár 3.80, schilling 31.40, márka 52, magyar kor. 320, svájci frank 42. *Pénz:* Dollár 220, angol font 1060, cseh kor. 6.40, francia frank 8.40, lira 8.50, dinár 3.70, schilling 31.20, márka 51, magyar korona 325, svájci frank 41. *Kifizetések:* Newyork 223, London 1085, Prága 6.62, Páris 8.60, Milanó 9.10, Zágráb 3.97, Bécs 31.50, Amsterdam 90, Berlin 53.20, Budapest 319. Zürich 43.20.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január 11.) Berlin 123.25, Amsterdam 208.15, Newyork 517.75, London 2511, Páris 19.85, Milanó 20.90, Prága 15.32.50, Belgrád 9.17.50, Budapest 0.0072.55, *Bucuresti 2.32.50,* Varsó 0.00064.50, Bécs 0.0072.90.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január 11.) Berlin 123.20, Amsterdam 208.15, Newyork 517.75, London 2511.50, Páris 19.72.50, Milanó 20.90, Prága 15.32.50, Budapest 0.0072.55, Belgrád 9.17.50, *Bucuresti 2.32.50,* Varsó 0.00064.50, Bécs 0.0072.90.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Január 11.) *Kifizetések:* Páris 8.50, Berlin 52.60, London 1075, Newyork 221, Milanó 8.95, Zürich 42.80, Prága 6.55, Bécs 31.10. *Valuták:* Napoleon 815, márka 51.50, leva 1.55, török lira 1.13, angol font 1070, francia frank 8.70, svájci frank 41.50, lira 9.10, drachma 2.70, dinár 3.90, dollár 221, lengyel márka 26, schilling 31.50, magyar korona 31.50, cseh korona 6.50.

= **Drágult a magyar buza.** Budapestről jelentik: Amerikából kisebb drágulást jelentettek. Májusi buzából 2.25, juniusiból 1¾ centes áremelkedést. A newyorki tőzsdéről 2.5 centes buzadrágulás hire érkezett. Ez azonban még egyaránban nem befolyásolta volna a budapesti piacot, miután rendkivül kis méretü forgalom alakult ma ki. A tőzsdeidő végefelé azonban márciusra viharos kereslet támadt és ez a prompt buzaárakat is lényegesen megszilárditotta. Zárlatig 60—70 vaggon buza kelt el, de ebből csak 5—6 vaggont tesz ki a prompt kötés, a több pl márciusra szól. Már nyitáskor 5—10 ezer koronával magasabb árakon kinálták a márciusi buzát, végeredményben a buza ára 10 ezer koronával emelkedett. Murakereszturon olasz számlára 422 ezer 500 koronát is fizettek 78-as buzáért.

MACISTE
APOKOLBAN
fantasztikus filmjáték.
Ma utoljára az aradi
APOLLOBAN.
Az előadások ½5, 6, ½8 és 9 órakor kezdődnek.

Jön! Fehér apáca! Jön!

Jön! Fehér apáca! Jön!

Hegyen-völgyön vigság, jó kedv.

Kétszázesztendős mult az aradi minoriták hegyaljai szőllője

(Saját tudósitónktól.) Az aradi minoriták ősi levéltárában évszázadok eseményei nyugszanak porral fedve s elrejtve a világ elől. Évszázadok történetei, események, érdekességei pihennek a Mult mindent betakaró fátyla alatt s senkisem háborgatta hosszu esztendőkön keresztül a békés csendet. Néha-néha azonban belopozik a titkok közé a ma embereinek kutató szeme s az 1926. reflektora vakitó fénysugárral vonja be a porral fedett emlékeket. Az aradi minoriták rendszeres kutatásokat végeznek a régi levéltárban s szinte nap-nap után találnak érdekes okmányokat. Az évszázados okmányok és feljegyzések közül a napokban több igen érdekes irás került elő: a gyoroki és ménesi szőlők adásvételi szerződése, a mely azt bebizonyitja, hogy a minoritáknak, még ma is birtokban levő, gyoroki és ménesi szőlői több mint kétszáz éves multra tekintenek vissza.

Hajdanában régen.

A török hódoltság elmulása után szinte a minoriták voltak az elsők, akik az elpusztitott szőllőket ujra müvelni kezdték. 1720-at irtak akkor a krónikások és az egész megyében híresek voltak a minorita szüretek. A szüret ideje alatt Arad előkelőségei ott adtak találkozót egymásnak s ott mulatoztak zene mellett, az egész hegy oldalt szinekbe öltöztető tüzjáték ban gyönyörködve. 1744-ben azonban a kincstár emberei megtudták, hogy a minoriták nem fizetik a dézsmát, amely minden 10 liter must után egy liter volt s kivetették azonnal az adót. Ezt a minoriták a biróságnál felebbezték meg s ott áll a sárguló latin nyelvü okmányon a kamarai biróság végzése, amelyben elrendeli, hogy a minorita atyák felmentessenek az adófizetés alól, minthogy az utóbbi 20 évben sem fizettek adót és szőllőik kegyes célt szolgálnak. Elrendeli még, hogy a behajtott mustot természetben kell a kincstárnak visszamérni a minoriták hordóiba.

Klukovics Mihály szőllője.

Az évek futottak, egyik kergette a másikat; 1746. januárt irtak. A minoriták már hónapok óta tárgyaltak Klukovics Mihály aradi szőllőbirtokossal, akinek a szőllőjük szomszédságában volt kertje s azt megakarták venni. Minden rábeszélés azonban hiábavaló volt, a tulajdonos adta volna a szőlőt, de családja és rokonai nem engedték. Hosszu idő telt el, végül mégis a minoritáké lett a szőlő. Nagy árat fizettek érte: 200 rénes forintot. S az eladási okmány érdekes tükre egy büszke, makacs magyarnak:

— Alulirott aradi polgár és polgárnő magukra háritva minden fiaink és leányaink, utódaink s bármilyen rokonaink neheztelését és rosszalását akiket alábbi szerződés érintene vagy érinthetne jelen és jövő érvényel eladjuk . . . s ezután következik a szőllő leirása. Az aradi minoriták körében általános örömmel vették tudomásul az uj vételt, amelyet megyére szóló ünnepséggel csatoltak a másikhoz.

Ez a két szőllő ma is a minoriták birtokában van. Azóta két hosszu évszázad telt el, az akkori szereplők és kedélyes mulatozók már régen porrá váltak s beolvadtak az anyaföldbe, az akkori jókedv és kedélyesség pedig most már szinte ismeretlen fogalom. Az idők mulásával ez is lassan elaprózódott s nekünk, a huszadik század kedélytelen, romantikamentes és elszomorodott embereinek semmi sem maradt csupán néhány sárguló, poros lap s néhány fakuló emlék . . . (m. r.)

790

Aki sprengolta a montekarlói játékbankot.

Egy angol kapitány élete s halála.

(London, január 11.) Érdekes ember halt meg az angol fővárosban: egy ember, aki többször is „felrobbantotta" a montekarlói játékbankot, milliókat szerzett, de azokat következetesen el is verte. Artur de Cotney-Bower kapitánynak hivták s az egész világ arról ismerte meg nevét, mert sprengolta a montekarlói bankot. A kapitány most társtulajdonosa volt a Haman-Bower és Társa bankháznak s legnap még felkereste egyik régi barátját, gróf Louis Shamont, akinek lakásával hazatérve szivszélhüdés végzett vele.

Bower fiatalkorában a chilei nitráttelepek feltárására vagott Délamerikába s csakhamar millió kat szerzett. Visszatérve Angliába rövidesen nyakára hágott az egész vagyonának. Ekkor Marokkóba ment, ahol a foszfát telepek feltárására kapott koncessziót. Két felesége volt, a második egy Batthyányi grófnő, aki husz millió márka hozományt hozott magával. Felesége halála után Montekarlóba ment, hogy a délamerikai szisztémjét kipróbálja. Hatszor egymásután sikerült a trente et quarenteon hat-hat millió lejnek megfelelő összeget nyernie. Egyszerre hat-hét asszisztensével dolgozott, akik 80—80.000 márkával a zsebükben neki játszottak. Ez történt az első nap és másnap pedig felrobbantotta az egész bankot. A pénzzel Londonba tért vissza és ujra elköltötte az egész nyereségét. Ujra Montekarló, de akkor már „csak" két-három millió lejt nyert. Ekkor megszolidult, bankházat nyitott, s szép csöndesen éldegélt egészen haláláig.

Jön! Jön!

Bagdadi tolvaj

Rudolpho Valentinoval
a főszerepben

Vörös éjszaka

Ma utoljára
az aradi Urániában.
Az előadások 1/2 5, 6, 1/2 8 és 9 órakor kezdődnek.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judeţului.

ÉRTESITÉS!
Értesitem a m. tisztelt vevőimet, hogy
NŐI és FÉRFIDIVAT ÜZLETEMET
Aradon, Gen. Berthelot 8. sz. alól Bulv. Reg. Ferdinand 44. sz. alá (Boros Béni-tér)
HELYEZTEM ÁT.
Szives pártfogást továbbra is kérve maradtam kiváló tisztelettel:
Kovács Kálmán
240 kereskedő, cim a „Rókához."

Magánház
a belváros legszebb utcájában, áttevehető 4 szoba, zárt folyosó, fürdőszobás lakással, egész ház alatt pince, nagy gyümölcsös kerttel, alkalmi áron 55.000 lejért eladó. Megbizott: Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Azonnal beköltözhető
háromszobás lakásu nagykertes
magánház
lelépés nélkül. () Szabósaenak, fényképészetnek alkalmas **üzlethelyiség kiadó**
Boross-ügynökségnél Arad, Str. Consistorului (volt Batthyány u.) 9. sz.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR
1926. április 17—26.
Rendezi a
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.
Vámszabadraktár
A legjobb eladási alkalom.
Aru- és személyszállitási kedvezmények a bel- és külföldi vasuti és hajózási társaságoknál.
Vizumkedvezmények. 187
Központi iroda:
Budapest, V., Szemere-uccа 6. szám.
Tb. képviselet:
Kereskedelmi és Iparkamara, Arad.

Fogászat! „Wipla"
a fogászatban Platinázott fogak („Wipla" anyag) ujdonság 200—250 lej. Arany koronák — fogak garantált arany darabja 350—400 lej. Fém koronák — fogak darabja 100 lej. (Randolf, Victoria, Kosmos anyag) Fehérfogak kautschukra darabja 50 lej. Foghuzás (injektiós érzéstelenitéssel) 40 lej. — Vidékieknek megrendelések 24 órán belül eszközöltetnek. 5376
Frida D'MOUDJALLED
vizsgázott fogásznő
Arad, Bul. Reg. Ferd. 14. (József főherceg-ut.

AKTMODELLT
(fiatal nőt)
KERES
BALLA FRIGYES
festőiskolája Arad, Strada Eminescu 6. II. lépcső II. em

Belváros szélén, forgalmas uccák kereszteződésénél fekvő sarok
üzletes ház
átvehető prima füszerüzlettel, teljes berendezésével, italmérés és trafikengedélylyel, elfoglalható 2 szoba, konyhás lakással, 650.000 lejért eladó. Kizárólagos megbizott
„Uranul"-iroda Arad, főpostával szemben

Ujságmakulatura
5 kgr.-os csomagokban
kapható a kiadóhivatalban

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések árát szavak szerint számítjuk. — Minden szó díjszabása egy Betűszóig 3 lej, — bent vastagon 4 lej, — Vastagabb betűkkel 6 lej, Kettős 8 lej. — A vastagabb betűket és szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetésekre 4 n. 5 évig vannak fel. — Az apróhirdetés díjának egy részét [illegible] — A legkisebb hirdetés ára 20 szóig egy napra 30 lej, vasárnap 40 lej. A Kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, melynek tartalmával nem egyezik, abban nem közöljük, az más egyszer szerint megváltoztassa. Előre befizetni. * * * * * Hirdetőlapok telefon útján is felmondhatók, telefon szám: 104. * * * * *

Levelezés.

„BARNA 35"-nek levele van „5—6000"-től, kérem átvenni. 6012

„BARNA 22" jeligére levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 289

GYÖNYÖRÜSÉGEM! Ezután másképp lesz! Ha a másképp ilyen lesz akkor boldog a Tőled rajongóig szerető Szenvedőd. 293

Házasság.

25—30 ÉVES nőt keresek házasság céljából. Leveleket hozomány megjelöléssel „Vidéki kereskedő" jeligére az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 291

Alkalmazás.

RÉGI perzsaszőnyegek javitását legszebben és legjutányosabban eszközli dr. Groszmanné szőnyegszövőműhelye. Arad, Str. Moise Nicoara 17. 286

ÜGYES KIFUTÓLEÁNYT keresek azonnalra. Arad, Str. Consistorului 12., I. em., jobb. 3000

NAGYOBB gyermek mellé nevelőnő felvétetik. Dr. Éles Géza Arad.

SZAKÁCSNŐT jólfőző felvétetik. Berger, Arad, Str. Greceanu (Perényi) 15. 218

BELFÖLDI német kisasszony kerestetik egy 3 éves kisleány mellé. Cim Glésinger divatüzlet Arad, Str. Metianu (Forray-ucca.) 230

KERESEK FIATAL GYAKORNOKOT, kit ugy irodai munkára, mint a szakmára kitanitanék. Schillinger Andor müszaki nagykereskedés Arad. 10310

URIHÁZHOZ házikisasszonynak elmennék. Vidékre is. Cimeket „Komoly" jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 281

FÉRFI vagy nő, ki szikvizgyárban alkalmazva volt azonnal felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 285

HARMINCNÉGY éves kertész, ki a kertészet összes ágában szakember és a kertészet mellett kisebb gazdaságot is elvállalna vezetni, február 15-ötödikére állást keres. Cim Gerebecz Pál kertész, Tomesti Jud. Szeverin. 290

KERESTETIK egy mindenes. Arad, Piata Catedralei (Tököly-tér) 2., I. emelet balra. 301

Lakás.

BUTOROZOTT szoba kiadó. Arad, Str. Romul Veliciu 18., balra az udvarba. 299

HÁROM helyiségből álló iroda kiadó. Cim Arad, Str. Muresului (Maros-u.) 1. 10310

FIATAL házaspár keres két szobás lakást konyhaközéppel. Pasku Tanasie, Arad, Str. Consistorului 46. 304

Nagy uccai szoba
előszobával a köruton kiadó. 7806
Megkeresések „Központ" jeligére az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek.

Vétel és eladás.

ÜZLETI KÖNYVEK, DOSSIEK, levélrendezők, nyomtatványok és minden irodai cikk KERPELNÉL Arad. 98

FRAKK- ÉS ZSAKET ÖLTÖNYÖK, FÉRFI RUHÁK ÉS KABÁTOK, női és férfi bundák, ebédlő és futószőnyeg, perzsaalhitó és összekötő szőnyegek, asztalterítők, kézimunkák, képek, komplett uri szoba, hálló- ebédlőasztal berendezések, rézágy, rézmosdó, réslámpa, álló villanylámpák, antik óra, antik szekrény, Smith Premier írógép, álló írómasina, irattarszekrény, diktafon, gyermekágy, szabómühely- és üzletberendezés, papiros, dísztárgyak, előszobabútor, fotelok stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em., jobb. 1000

BÚTOROT, ékszert, antik butort, szőnyeget, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb árban veszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2001

VILÁGOS HÁLÓSZOBA, szőnyegek, festmények, porcellán service disztárgyak, uti- és gyalult ládák eladók. Arad, Str. Mărășești 36. földszint 1. 297

NÁGY tükör és egy ruhaszekrény olcsón eladó. Megtekinthető délután 2—4 között. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 298

ZONGORA (Heitzmann) rövid, keresztburos Bösendorfer hangversenyzon ora eladó. Arad, Str. Pompiliu 21. (Kasza-u.) 288

ZONGORA kitünő karban, rövid keresztburos eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 287

BIZOMÁNYBA KERESEK SÜRGŐSEN ebédlő- és futó-szőnyegeket, gyermekjátékokat, utazóbundát, férfi ruhákat, asztalnemüeket, altwien és meisseni tárgyakat, antik poharakat, különböző butordarabokat, disztárgyakat, stb. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) 1., emelet, jobb. 1000

JÓKARBAN levő gyermekkocsi eladó. Schwarcz, Arad, Calea Banatului 3. 284

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR (Kerpel-féle) állandóan bővül összes ujdonságokkal. — Meggyőződhetik próbabérlettel! 7501

BUTORLERAKATBAN legolcsóbb árban kaphatók: ebédlők, hálószobák, Arad, Str. Eminescu (Beák Ferenc-u.) 8. és Strada Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9. 5823

TAKARMÁNYRÉPA, szalma, kukoricacsutor és polyva eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 175

MACULATURA PAPÍR 5 kilgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában. 300

Kiadó.

EGY modern, uj magánház, géplakatos műhellyel vagy műhely nélkül jutányosan eladó. Auer János Ujarad, Calea Banatului 164. 289

MAGÁNHÁZ nagy pincével, mely borpincének vagy üzletnek is alkalmas átvehető lakással eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 283

Üzletek.

FÜSZER- csemegeüzlet buffe helyiséggel sürgősen eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 294

Oktatás.

GIMNÁZIUMI tanulókat oktat, magánvizsgára előkészit román, német, francia, latin nyelvekből valamint mathematikából és fizikából, legjobb methódussal Gáza Adorján főiskolai hallgató. Arad Str. Ghiba Birta (Varjassy József-u.) 24. 295

Ellátás.

KÉT vagy három uriembernek ebéd és vacsora kosztot adnék. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 302

Bubifrizurák speciál vágása és vizondolálás, kontyok müvészi kivitelben **Selejánnál** Arad, Str. Moise Nicoara 2. — Ugyanott tanuló fiuk és leányok fizetéssel felvétetnek.

Butorkereskedők figyelmébe!
Szolid megbizható, olcsó teli hálót, ebédlőt, uriszobát, iroda berendezéseket, legfinomabb mübutorokat, összecsukható és fix patent kerti székeket gyárt nagyban. Bemutatott rajzok után pontos kalkulációt küld: 7095
BRAUN FÜLÖP butorgyára
CHISINEU (KISJENO) ARADMEGYE.

Elegáns irodahelyiség központban
részben bérbeadó, avagy részesedés melletti közös üzlet céljaira átadó. 1040
Ajánlatok „L. H. L." jeligére az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek.

ILLITS
BRISTOL
SZALLODA BUDAPEST.
Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Kitünő konyha. Mérsékelt árak. Kávéház.
Elsőrangu Duna-étterem és polgári étterem

Különféle.

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátitható állandó varró és szabászati tanfolyam az esti órákban is Arad, Str. Eminescu 6. 5685

Nem kerül 4 lejbe az „Aradi Közlöny" egyes száma csak 2 lej 80 baniba, ha előfizetsz!

Koksz és kőszén
prima Lupeni darabos minden mennyiségben házhoz szállitva kapható
Avram STERN si Co.
Arad, Bul. Reg. Ferd. (Boros B.-tér) 56' sz

Köhögés, rekedtség, a tüdő, a gége, a légcső hurutos megbetegedései ellen biztosan ható, pontosan adagolt, állandó ellenőrzés alatt készülő gyártmány a
MALTOHETOCOL
ugy felnőttek, mint gyermekeknek. Vitamindus Natrium phosphatot, Hetolt Kalium sulfoguajacolt tartalmazó készitmény.
Dr. Földes és Hehs Arad.
Kapható minden gyógyszertárban. 152

Arad, Str. Consistorului
volt Batthyány-ucában egy uri magánház, elfoglalható 4 parkettás szoba, elő, fürdő, cselédszobás lakással 450 □-öl telekkel eladó. Kizárólagos megbizott 16121
„Uranul" iroda Arad, főpostával szemben

DUSAN FELSZERELT
raktáramból a téli saison előrehaladottsága miatt alábbi áruk eladását a mai napon **önköltségi áron megkezdtem.**

Barna bőrkabát...	... L. 5800
Fekete bőrkabát	... L. 4200
Férfi téli kabát hosszu	L. 3450
Férfi téli kabát rövid	L. 1950
Férfi téli felöltő	... L. 2250
Férfi téli öltöny	... L. 1950

MUZSAY-nál
ARADON, a szinházzal szemben.

Keresünk
azonnali belépésre aradi fatelepünkre gyakorlott 300
telepmestert.
Seidner Bernát és Fiai
Arad, Str. Metianu 2. (Forrai-ucca.)

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavállalat.